

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ДОХОДІВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА»

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Чуприни Юлії
Миколаївни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В.Фоміна

« ____ » _____ 201_ р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Чуприні Юлії Миколаївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік доходів хлібопекарського підприємства»

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 15 листопада 2019р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є дослідження організації та методології обліку доходів хлібопекарського підприємства на ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод».

Об'єктом дослідження є процес обліку доходів підприємства – ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних, методичних, технічних питань організації та .

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано
I	Бенько М.М.	14.05.2019	28.06.2019
II	Бенько М.М.	24.06.2019	06.09.2019
III	Бенько М.М.	09.09.2019	25.10.2019

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ
ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та роль хлібопекарської галузі

1.2. Сутність, порядок визнання та оцінка доходів хлібопекарського підприємства

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ
ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ
«ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»

2.1. Фінансовий облік доходів хлібопекарського підприємства та їх оподаткування

2.2. Управлінський облік доходів

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ
ТОВ «ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»

3.1. Удосконалення організації і методики обліку доходів на підприємстві ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

3.2. Удосконалення обліку доходів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	12.09.2019	12.09.2019
2	1 розділ	28.06.2019	28.06.2019
3	2 розділ	06.09.2019	06.09.2019
4	Попередній розгляд двох розділів	25.09.2019	25.09.2019
5	3 розділ	25.10.2019	25.10.2019
6	Попередній захист роботи	11.11.2019	11.11.2019
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019	15.11.2019

7. Дата видачі завдання 19 січня 2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ М.М.Бенько

9. Гарант освітньої програми _____ М.М.Бенько

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Ю.М.Чуприна

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студентка Чуприна Ю.М. виконала випускну кваліфікаційну роботу на тему: «Облік доходів хлібопекарського підприємства». Випускна кваліфікаційна робота та її зміст відповідає завданню.

Мета, об'єкт та предмет дослідження є актуальними. Актуальність теми зумовлена наявністю проблемних аспектів теорії та практики обліку та оподаткування доходів хлібопекарського підприємства.

У процесі роботи використовувалися такі методи дослідження: документалістики – для встановлення достовірності досліджуваної інформації, розрахунково-аналітичні прийоми – для проведення розрахунків та побудови таблиць, діаграм, графіків, методи аналізу та синтезу.

Робота викладена логічно й послідовно. Ґрунтовно досліджено товарні операції надходження та реалізації товарів базового підприємства, організацію та методику бухгалтерського обліку товарних операцій та їх

оподаткування, вплив на фінансовий стан підприємства.

Автор опрацювала достатню кількість першоджерел: наукової, спеціальної та періодичної літератури, нормативно-правових актів.

Обрана тема розкрита достатньо глибоко і кваліфіковано, має практичне значення і засвідчує високий рівень підготовки автора.

ВКР ілюстрована схемами, таблицями, розрахунками і відповідає встановленим вимогам.

Ефект результату дослідження полягає у впровадженні рекомендацій автора щодо удосконалення організації і методики бухгалтерського обліку доходів хлібопекарського підприємства у практичній діяльності базового підприємства.

В цілому зміст роботи відповідає темі, вся інформація подана у роботі є достовірною. Принципових недоліків та зауважень немає. Проведені дослідження носять завершений характер і можуть бути представлені в Екзаменаційній комісії.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

Відмітка про попередній захист _____

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Чуприни Ю. М. може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Керівник гарант освітньо програми _____ М.М.Бенько

Завідувач кафедри _____ О.В.Фоміна

« _____ » _____ 201_ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність та роль хлібопекарської галузі.....	7
1.2. Сутність, порядок визнання та оцінка доходів хлібопекарського підприємства.....	11
Висновки за розділом 1.....	21
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»	23
2.1. Фінансовий облік доходів хлібопекарського підприємства та їх оподаткування.....	23
2.2. Управлінський облік доходів.....	33
Висновки за розділом 2.....	37
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»	39
3.1. Удосконалення організації і методики обліку доходів на підприємстві ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод».....	39
3.2. Удосконалення обліку доходів за умов застосування інформаційних систем і технологій.....	44
Висновки за розділом 3.....	52
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ	64

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У господарській діяльності будь-якого підприємства важливу роль відіграє такий показник, як «доходи». Доходи є об'єктом бухгалтерського обліку і слугують складовою для визначення фінансового результату (прибутку чи збитку), а також доходи є об'єктом обліку з метою оподаткування прибутку підприємств.

Актуальність вивчення доходів підприємства полягає в тому, що в умовах становлення та розвитку ринкової економіки, удосконалення організаційних форм сучасного бізнесу, організація обліку господарської діяльності підприємств та організацій набуває особливо важливого значення. Дані поточного обліку та звітності самі по собі не можуть дати відповіді на запитання багаточисельних користувачів ділової інформації. Ці дані повинні бути оброблені за допомогою спеціальних прийомів, що застосовуються в аналізі, для того, щоб можна було отримати всебічну інформацію про майново-фінансовий стан підприємства, що дозволяє керівництву приймати економічно обґрунтовані управлінські рішення. Також до користувачів інформації про доходи підприємства входять банки, при прийнятті рішень щодо надання кредитів, яких цікавить платоспроможність підприємства та ризик неповернення займаних засобів, постачальники товарно-матеріальних цінностей при укладенні договорів на поставку. Значну увагу щодо інформації про доходність підприємства приділяють працівники податкової служби та органи державного управління, з метою контролю за оподаткуванням доходів та розвитку національної економіки [49,с.20-24].

Прийняття Податкового Кодексу України, завдяки введенню в податкове законодавство норм, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, певним чином зблизило позиції останнього щодо доходів та їх обліку з метою оподаткування. Насамперед це стосується термінології. Замість терміну «валові доходи» в обліку для оподаткування

почав використовуватись термін «доходи», як і в бухгалтерському обліку. Наблизились підходи до класифікації доходів за бухгалтерськими стандартами та податковим законодавством. Але розбіжності податкового обліку із бухгалтерським залишилися. У зв'язку із перенесенням до Податкового кодексу норм раніше діючого Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Дослідженням питань обліку доходів від діяльності підприємств займалися такі провідні вчені як Ф.Ф. Бутинець, П.М. Герасим, Г.М. Давидов, М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, Л.П. Кулаковська, Є.В. Мних, М.С. Пушкар, В.К. Савчук, та інші. Враховуючи здобуток цих вчених, актуальним залишається дослідження фінансового обліку доходів від діяльності, а також норм нового Податкового кодексу України щодо доходів та питання їх гармонізації з принципами та нормами Положень (стандартів) бухгалтерського обліку [41].

Ринок хліба та хлібобулочних виробів України на 99 % представлений продукцією вітчизняного виробництва. На сучасному етапі хлібопекарська галузь характеризується стабільним рівнем попиту на свою продукцію, однак відповідно до офіційної статистики динаміка обсягів виробництва хліба та хлібобулочних виробів в Україні має стійку щорічну тенденцію до зниження: на 150 тис. т, або на 7,6 % від попереднього року – у 2015 р., на 20 тис. т, або на 1,1 % – у 2016, на 45 тис. т, або на 2,5 % – у 2017, на 84 тис. т, або на 4,8 % – у 2018 р.(дод. С).

Мета і завдання дослідження. Метою написання випускної кваліфікаційної роботи є дослідження організації та методології обліку доходів хлібопекарського підприємства.

Виходячи з мети випускної кваліфікаційної роботи її завданнями є;

- визначити економічну сутність та роль хлібопекарського підприємства;

- розглянути порядок визначення та оцінка доходів хлібопекарського підприємства;
- провести аналіз нормативно-правового регулювання доходів хлібопекарського підприємства;
- дослідити фінансовий облік доходів хлібопекарського підприємства;
- розглянути оподаткування та відображення у податковій звітності доходів від діяльності хлібопекарського підприємства;
- висвітлити синтетичний та аналітичний облік доходів діяльності хлібопекарського підприємства;
- надати напрями і заходи удосконалення обліку доходів на підприємстві ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»;
- визначити удосконалення обліку доходів за умов застосування інформаційних систем і технологій.

Об'єктом дослідження є процес обліку доходів підприємства – ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних, методичних, технічних питань організації та методики обліку доходів підприємства.

Методи дослідження. Методологічними засадами роботи є діалектичний метод пізнання, який охоплює загальні і спеціальні прийоми дослідження економічних процесів, а також системний підхід у аналізі та проектуванні методичного забезпечення обліку доходів підприємства. В процесі дослідження застосовувалися такі методичні прийоми, як аналіз і синтез; абстрагування; документалістики (для встановлення достовірності досліджуваної інформації); розрахунково-аналітичні прийоми (при проведенні розрахунків та побудови таблиць, графіків, діаграм); моделювання (для розробки загальної та прикладної моделі обліку доходів підприємства).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку стосовно доходів, спеціалізовані періодичні видання; первинні документи, облікові реєстри та форми звітності ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод».

Наукова гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що удосконалення обліку доходів підприємства призведе до підвищення якості управління підприємством в цілому.

Практична значущість роботи, полягає у тому, що на основі проведеного аналізу та практичного дослідження організації обліку доходів підприємства, зроблені висновки та надані пропозиції, які у перспективі, матимуть подальше використання у практичній діяльності досліджуваного підприємства.

Апробація результатів дослідження. Питання особливостей відображення доходів в бухгалтерському обліку висвітлені у науковій статті «Особливості обліку доходу від реалізації хлібопекарської продукції» опублікованій у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ 2019 р.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та роль хлібопекарської галузі

Хлібопекарська галузь України відіграє значну соціальну і стратегічну роль, задовольняючи потреби населення в основному продовольчому продукті. Хлібобулочні вироби та інші продукти із зерна традиційно складають основу харчування. Саме хлібом людина частково задовольняє потребу організму в білках, вуглеводах, вітамінах групи В, мінеральних речовинах. Протягом останнього десятиліття стан хлібопекарської галузі характеризується спадом обсягів виробництва хліба і хлібобулочних виробів.

Хлібопекарська галузь грає значну соціальну і стратегічну роль у житті суспільства. У сумарному обсязі продукції всієї харчової промисловості України вона займає одне із провідних місць, а частка хлібопродуктів у раціоні населення України складає 15 %, що підтверджує їхній статус як основного продукту харчування. Традиційно цій галузі приділяється менше уваги, ніж іншим, але будь-які зміни, що відбуваються на ринку хліба і хлібобулочних виробів, моментально впливають на економічне та соціально-політичне життя країни [6].

Зниження загального виробництва і споживання хліба в Україні пояснюється погіршенням економічного становища населення, підвищенням цін на хліб, розвитком домашнього хлібопечення і міні-пекарень.

Зникає необхідність у великій кількості потужних підприємств з комплексно-механізованими лініями і безперервним виробничим процесом. В умовах роботи цих підприємств важко оперативно змінювати асортимент, своєчасно реагувати на потреби ринку. Підприємства переходять на порційні способи приготування тіста, організовують при заводах пекарні, укомплектовані імпортним обладнанням, що дозволяє значно розширити

асортимент виробів. Упроваджуються прискорені технології виробництва хліба. За останні роки відбулось роздержавлення і реструктуризація хлібопекарської галузі. На базі хлібопекарських підприємств утворені відкриті акціонерні товариства, колективні підприємства (ТОВ «Концерн Хлібпром», ПрАТ «Укрзернопром», холдинг «Хлібні інвестиції», холдинг «Т і С», ПАТ «Київхліб», ПАТ «Херсонський хлібокомбінат», ПрАТ «Миколаївхліб», ПАТ «Одеський коровай» та багато інших). Розвивається власна торгівельна мережа, що знижує транспортні витрати. Координує діяльність хлібопекарських підприємств, здійснює їх інформаційне і методичне забезпечення, розробку нормативної документації, загальногалузевих програм, представляє та захищає інтереси цих підприємств у державних, господарських і міжнародних організаціях утворене на добровільних засадах об'єднання «Укрхлібпром».

Сьогодні, як і раніше, вітчизняний покупець хоче споживати якісний, корисний, свіжий, смачний і недорогий хліб. У свою чергу виробники хлібобулочних виробів намагаються задовольнити потреби споживачів знижуючи собівартість хлібобулочних виробів за рахунок уведення нових високотехнологічних ліній по виробництву хліба, відкриття власних крамниць та реалізацію своєї продукції через велику кількість продовольчих магазинів. Велике значення приділяється організації оперативних поставок хліба у вище зазначені місця реалізації, що гарантує свіжість продукції [11].

Специфіка ринку хліба полягає у тому, що він на 99,9 % представлений продукцією вітчизняного виробництва. У цьому відношенні національна хлібопекарська галузь працює в режимі натурального господарства: що зробили, те і спожили. Однак обсяги такого споживання протягом останніх 20 років знизилися у три рази. З однієї сторони, позначилося скорочення чисельності населення (висока смертність, низька народжуваність, еміграція, недостатня платоспроможність населення). З іншої – змінилася структура споживання, тобто віддають перевагу молочній, м'ясній та рибній продукції. Підвищення цін на хліб призвело до більш ощадливого і дбайливого

відношення до нього. Окрім того, як у сільській місцевості так і в містах, широко поширене випікання хліба в домашніх умовах, що позначається на обсягах споживання продукції, виготовленої промисловим шляхом. Ці обставини загалом позитивні для споживачів, оскільки вони самостійно можуть контролювати якість, склад інгредієнтів при приготуванні цього продукту.

Результати дослідження вказують на зменшення фізичних обсягів промислового виробництва хлібобулочних виробів за 2010-2017 рр. в 1,7 рази (до 1050 тис. т), однак за цей період на 75,4% підвищилися вартісні обсяги їх реалізації (до 17,1 млрд грн), що в структурі сукупних доходів від реалізації продукції харчової промисловості займали 3,8%. Натомість частка «сірого» ринку постійно зростала (дод.А).

Як видно з додатку А, знижується і фактичне споживання хліба на душу населення. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №656 від 14.04.2000 р., якою був затверджений перелік продуктів харчування для основних соціальних і демографічних груп населення країни, норма споживання житнього і пшеничного хлібу складає 101 кг у рік на працездатну людину.

Промислове виробництво на душу населення склало лише 33,3 кг на душу населення, а фактичне споживання хлібопродуктів у 2017 р. склало в середньому близько 108,4 кг, що перевищує встановлені норми та свідчить про низькі доходи населення, оскільки воно намагається заповнити свій раціон доступним, соціальним продуктом. На Україні за кожен рік відбувалося зменшення споживання хліба та хлібобулочних виробів у середньому на 1,58 кг [17, с.147-154].

На зниження споживання хліба вплинуло декілька факторів. По-перше, на рівні споживання хліба позначилася його вартість. Збільшені ціни змусили багатьох переглянути своє відношення до хліба: наразі кожен споживач намагається придбати рівно стільки, скільки споживає. По-друге, варто враховувати негативні явища в демографічній ситуації країни. Зменшення

кількості населення в Україні теж вплинуло на виробництво і споживання хліба. По-третє, змінюється структура споживання хліба. Рівень добробуту, що підвищився, дозволив багатьом "переформувати" свій раціон, основу якого ще недавно складали борошняні вироби, на користь овочів, фруктів, молочних і рибних виробів. По-четверте, значна частина виробництва хліба (приблизно 2530%) припадає на невеликі приватні підприємства і домашню випічку, якій віддають перевагу не тільки мешканці сільської місцевості, але й багато мешканців міст. Ця продукція, зрозуміло, обліку не підлягає та, з цілком об'єктивних причин статистичними даними не враховується. Тим самим ускладнюється аналіз ситуації і планування потреб хлібопекарської галузі в сировині.

Найбільші обсяги виробництва і споживання хліба і хлібобулочних виробів належать: м. Києву і Київській області – 12,4%, Дніпропетровській області – 10,4%, Донецькій області – 9,8 % , Харківській області – 5,5%, Одеській області – 5,3% [23, с.47-56].

На сьогоднішній день найбільшими виробниками хлібобулочних виробів України є: ПАТ «Концерн Хлібпром», ПрАТ «Укрзернопром», ПрАТ «Холдингова компанія «Хлібні інвестиції», ПрАТ «Холдинг «Т і С», ПАТ «Київхліб» та ін. Вони контролюють близько 45% хлібного ринку України (рис. 1.1).

Головною проблемою хлібопекарської галузі теперішнього часу є ціноутворення: ріст складових собівартості хлібної продукції випереджає можливості підвищення цін на хліб. Водночас слід урахувати, що весь процес виробництва сировини та хліба здійснюється за принципами ринкових законів. Однак як тільки він потрапляє на прилавок крамниці – спрацьовує його статус «соціального продукту».

Отже, загальні тенденції розвитку хлібопекарської галузі України та Херсонської області зокрема, негативно впливають на конкурентоспроможність хлібопекарських підприємств. За останні п'ять років кількість підприємств

Херсонської області зменшилося, а більшість діючих є збитковими. Основними факторами, що спричинили таку ситуацію, були визначені: рівень цін на хліб та сировину (борошно, енергоносії), державне регулювання рівня рентабельності соціальних сортів хліба, висока собівартість виготовленої продукції, складне економічне становище в країні, низька платоспроможність споживачів.

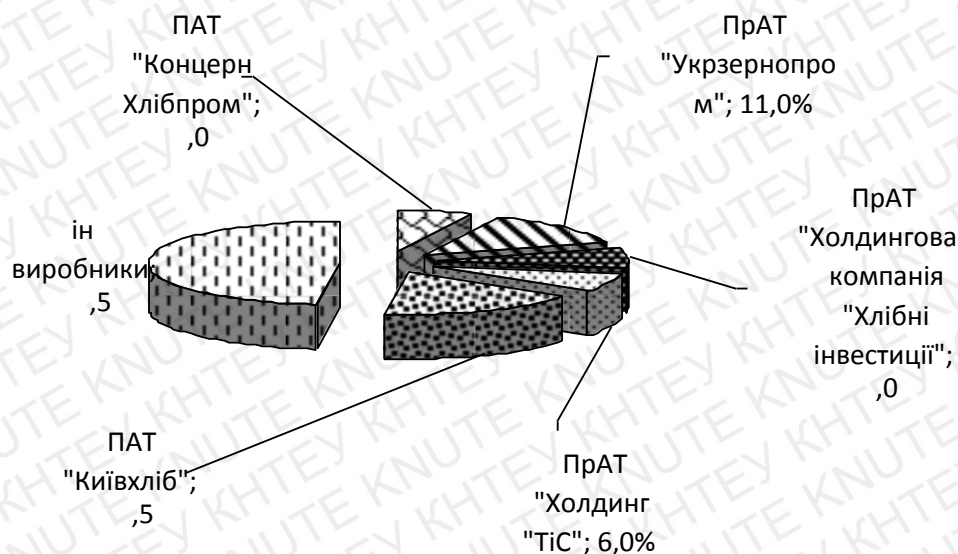

Рис. 1.1. Структура ринку хліба та хлібобулочних виробів України

Джерело: розроблено автором

1.2. Сутність, порядок визнання та оцінка доходів хлібопекарського підприємства

Вчені багатьох країн світу, незалежно від періоду їх творчості, висвітлювали категорію доходу в найрізноманітніших її аспектах. Незважаючи на відмінні напрями їх наукових досліджень, поняття "дохід" траплялось у працях майже всіх дослідників. Ця категорія була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл і течій (дод.Б). Це свого часу визнав один із світових авторитетів у цій сфері – відомий англійський економіст Джон Річард Хікс, який зазначав, що багато вчених викликали один в одного (та й у самих себе) певну розгубленість, приймаючи різні визначення

доходу, що були досить суперечливими та не цілком задовільними. Частково така розбіжність у тлумаченні сутності доходу пояснюється широкою сферою його застосування на макро- і мікрорівнях (національний дохід, дохід держави, дохід підприємства, дохід сім'ї тощо) [45].

Отже, дослідження поглядів на сутність доходу представників різних економічних шкіл і течій дало наступні результати: поняття "дохід" – багатогранне поняття, чим і викликана велика кількість різноманітних поглядів на його сутність.

Дохід – надзвичайно поширене, часто застосовуване та водночас надзвичайно багатозначне поняття, що вживається у різноманітних значеннях (дод.В). У сучасних умовах цей термін починає набувати ширшого значення і тлумачення: по-перше – як основне джерело прибутку (чистого доходу); по-друге – як складна за структурою економічна категорія, що вимагає теоретичного й методологічного уточнення [20].

Тлумачення категорії доходу підприємства у науковій літературі базується загалом на двох принципових підходах, які визначають його зміст у широкому й вузькому розумінні. Своєю чергою, широке розуміння змісту цього поняття охоплює економічний та бухгалтерський підхід до його визначення.

Підґрунтям економічного підходу щодо визначення поняття доходу є термін "виручка", тобто обсяг продажу виробленої підприємством продукції (робіт, послуг). Інколи цей термін ототожнюється з поняттям "дохід підприємства", що містить з останнього такі притаманні йому елементи, як отримана орендна плата (під час надання основних засобів в оренду), роялті (отримані підприємством платежі за використання його інноваційного або програмного продукту, торгової марки тощо), дивіденди та відсотки зі сформованого підприємством портфеля фінансових інвестицій у цінні папери сторонніх організацій тощо [9, с.89-94].

Тому очевидно, що поняття "дохід підприємства" потрібно розглядати ширше, ніж "виручка від продажу продукції (робіт, послуг)". Найпоширенішим

серед сучасних економістів стало визначення поняття "дохід підприємства" як суми виручки від реалізації продукції і майна, а також від здійснення позареалізаційних операцій.

Дохід підприємства як економічна категорія, своєю чергою, також спирається на два базових підходи щодо визначення його сутності, а саме – витратний та ринковий. Серед найбільш визнаних сучасних теорій, що ґрунтуються на цих підходах і певною мірою інтегрують їх, необхідно зазначити такі:

1. Факторна теорія доходу – розглядає дохід підприємства як результат корисного використання певних видів економічних ресурсів або факторів виробництва.

2. Компенсаторна теорія доходу (або теорія підприємницького доходу) – розглядає дохід як плату (компенсацію) підприємцю за здійснення підприємницької діяльності та ризик.

3. Інноваційна теорія доходу – розглядає певний вид додаткового доходу, сформованого підприємством (понад нормальний його рівень), коли воно впроваджує більш ефективні технологічні, організаційні та ін. інновації, що істотно підвищують продуктивність праці.

4. Теорія монопольного доходу – пояснює ті випадки, коли більш високий (додатковий) дохід є наслідком недостатньої конкуренції і навіть монопольного становища підприємства на певних сегментах ринку.

Зазначені теорії доходу не тільки не заперечують одна одну, а навіть частково збігаються. Кожна з них розкриває якийсь один бік складного процесу визначення сутності доходу підприємства і несе інформацію про об'єктивні механізми його формування. Бухгалтерське трактування поняття доходу підприємства переважно базується на терміні "економічна вигода". Саме такий зміст цієї категорії використовується у теорії та методології західного й українського обліку. Визначення сутності доходу в західному

обліку трактується із використанням трьох концепцій: концепції продукту, концепції вибуття і концепції приросту [3, с.70-74].

У вітчизняному бухгалтерському обліку методологічною основою формування інформації про доходи є П(С)БО 15 "Дохід". У Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" задекларовано, що П(С)БО безпосередньо ґрунтуються на МСБО, а точніше не суперечать міжнародним стандартам. Це свідчить про те, що майже кожному П(С)БО відповідає певне МСБО та МСФЗ. Зокрема, П(С)БО 15 "Дохід" відповідає МСБО 18 "Дохід" та містить елементи МСБО 20 "Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу". Відповідно до МСБО 18 "Дохід", доходом визнається валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає внаслідок цього надходження, а не внаслідок внесків учасників капіталу [16].

Доходи за П(С)БО15 «Дохід» відображаються в обліку та звітності згідно з принципами нарахування та відповідності доходів і витрат. Суть принципу нарахування полягає в тому, що результати господарських операцій визнаються, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти) і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться. Принцип нарахування має застосовуватись одночасно із принципом відповідності, за яким витрати визнаються у Звіті про фінансові результати на підставі прямого зв'язку між ними та отриманими доходами (рис. 1.2).

Головна відмінність між МСБО і П(С)БО полягає у скороченій формі останнього. Тобто під час складання національних стандартів деякі аспекти були повністю не розкриті, а саме:

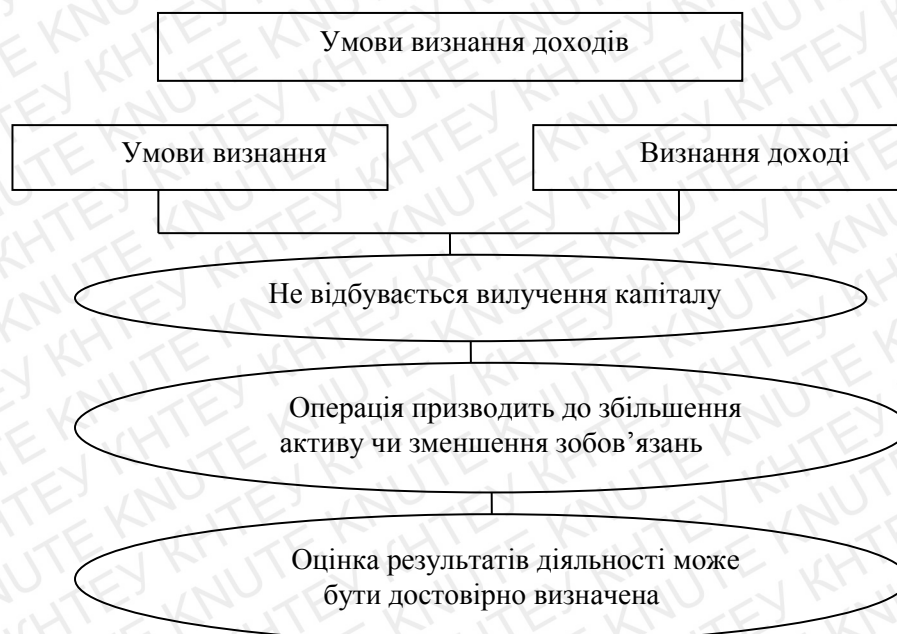

Рис. 1.2. Умови визнання доходів за П(С)БО 15 "Дохід"

Джерело: розроблено автором

1. П(С)БО 15 "Дохід", на відміну від МСБО 18 "Дохід", не визнає доходом суми попередньої оплати, авансів у рахунок оплати продукції, суми завдатку під заставу або в погашення позики (якщо це передбачено відповідним договором), надходження від первинного розміщення цінних паперів.

2. У національних стандартах оцінка моменту, на який підприємство передає покупцеві істотні ризики та винагороди від володіння певним активом, вимагає детального вивчення обставин операцій для впевненості в передачі ризику.

3. Національні стандарти не задовольняють критерії визнання доходу після доставки клієнту товарів. П(С)БО 15 "Дохід" не регламентує ситуацію отримання готівки від реалізації до того, як здійснюється доставка товару або виконання послуг.

4. Проблема невідповідності П(С)БО 15 "Дохід" до МСБО 18 "Дохід" проявляється у ситуації, коли товари продано з гарантією та ін. [16].

Загалом класифікація доходів підприємства може мати наступний вигляд (дод Г).

Ця класифікація доходів має важливе значення, особливо для оцінки діяльності підприємств досліджуваної галузі та їх структурних підрозділів. Вона відображається у Звіті про фінансові результати, податковій та внутрішньогосподарській звітності. Структуру доходів базового підприємства можна розглянути в звіті про фінансові результати (дод. У).

У сучасній західній і вітчизняній науковій літературі дохід, окрім зазначених вище положень, розглядається також і як одна з центральних величин у теорії оподаткування та податковому законодавстві. Так, для цілей оподаткування дохід трактується як надходження, що виникають на основі процесу ціноутворення, з урахуванням відповідних понесених затрат у розрізі окремих джерел (форм) доходу або його суб'єктів.

Перехід до ринкової економіки обумовлює зміни тих чи інших правил і принципів діяльності підприємств, які передбачаються Законами України, постановами уряду, відомчими інструкціями і положеннями. Формування нормативно-правової бази, її нестабільність впливають на методологію і організацію фінансового і податкового обліку на підприємстві. Вивчення пристосування, коректування бухгалтерських операції відповідно змінам нормативно-правової бази дозволяють бухгалтерським службам забезпечити інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів відповідно реаліям часу і уникнути штрафних санкцій з боку податкових служб. Прийняття поправок, внесення змін і доповнень в законодавчі та нормативні акти в останні роки суттєво впливало на стратегію господарської діяльності підприємства.

З 1 січня 2000 року в Україні основні методологічні принципи бухгалтерського обліку, які обумовлені нормативною і законодавчою базою, зазнали істотних змін. Це пов'язано з приведенням національної системи бухгалтерського обліку у відповідності з вимогами ринкової економіки та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.98р. №1706, передбачає, що трансформація системи бухгалтерського обліку забезпечить більш об'єктивне відображення фінансового стану і результатів діяльності суб'єктів господарювання, а також доступ користувачів до інформації і звітності. Передусім такими користувачами є інвестори, які потребують об'єктивної оцінки діяльності підприємства для прийняття рішень про можливість інвестицій [13].

У сучасних економічних умовах, які характеризуються запровадженням у господарську систему України ринкових відносин з одночасним забезпеченням державою їх соціальної орієнтації, відбулися певні зміни та доповнення нормативної бази.

Так, Господарський кодекс України N 436-IV узагальнив основні засади господарювання в Україні і врегулював господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Даний Кодекс спрямований на забезпечення самостійності підприємств, визначає їх права і відповідальність у здійсненні господарської діяльності, регулює відносини підприємств з іншими підприємствами і організаціями, Радами народних депутатів, органами державного управління [12].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Закон поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від її організаційно – правових форм і форм власності, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством [44].

В національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього Положення (стандарту) слід застосовувати до фінансової звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (далі - підприємства) усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ) і консолідованої фінансової звітності.

В НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначаються зміст і форма Звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи від операційної діяльності підприємства за звітний період [33].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", сфера застосування П(С)БО 15 „Дохід” показана в дод. Д.

Об'єктом П(С)БО 15 "Дохід" є лише облік доходу, якому надано характеристику в П(С)БО, а саме, дохід, який є результатом певних операцій та подій у звичайній діяльності, за винятком доходу, який знайшов відображення в інших стандартах (наприклад, П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції", П(С)БО 13 "Фінансові інструменти, П(С)БО 14 "Оренда" тощо).

П(С)БО 15 "Дохід" визначає загальні підходи до визнання доходу. Дохід включає приріст економічних вигод, отриманих і тих, що будуть отримані підприємством [16].

Документальне оформлення доходів від операційної діяльності регламентує Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, яке визначає умови складання та вимоги щодо первинних документів та бухгалтерських регістрів.

Організацію і методику податкового обліку доходів від операційної діяльності регламентує Податковий кодекс України. На відміну від Закону України "Про оподаткування прибутку підприємства" Податковий кодекс України не містить понять валових доходів і валових витрат, ці поняття були замінені на «доходи» і «витрати» відповідно. Визначення, надане в П(С)БО, відрізняється від поняття доходу, відповідно до Податкового кодексу. Так, відповідно до П(С)БО, доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Податковим кодексом доходом визнається загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами [41].

Таким чином, із вищенаведених визначень випливає, що дохід, за Податковим кодексом, фактично і є доходом, отриманим у результаті господарської діяльності підприємства, але ці два поняття не є тотожними. Відповідно до законодавчої бази, існує ряд критеріїв визнання доходів, які призводять до існування несумісності обліку за П(С)БО та податковим законодавством. Для узгодження пропонуємо під поняттям доходу для цілей оподаткування розуміти виручку від реалізації товарів (робіт, послуг), зменшену на суму непрямих податків, а також збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) у результаті здійснення господарської діяльності в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної, а також від надзвичайної діяльності. Це визначення більш точно характеризує поняття доходу і зменшує розбіжності між обліком за П(С)БО та податковим законодавством.

Наступний важливий момент є оцінка доходу (дод. Т). У разі надання відстрочки платежу за відвантажену продукцію в договорі може передбачатися плата за таку відстрочку, яка згідно П(С)БО 15 "Дохід" визнається як дохід у вигляді процентів. Але, як оцінити такий дохід у національних П(С)БО, не розглядається. У світовій практиці дохід від отриманих відсотків залежить від ставки відсотка, яка використовується для дисконтування майбутніх надходжень і визначається як домінуюча ставка на подібний інструмент емітента з подібною кредитною ставкою або ставка відсотка, яка дисконтує номінальну суму компенсації інструмента до поточної грошової ціни реалізації продукції, товарів чи надання послуг [16].

Дослідження нормативно-правової бази та поглядів економістів щодо техніки заповнення рядків Звіту про фінансові результати дали змогу запропонувати перейменувати рядки 050 та 055 "Валовий прибуток" та "Валовий збиток", за якими відображають дохід від реалізації за мінусом непрямих податків та собівартості реалізованої продукції підприємства на 050 "Валовий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)" та 055 "Збиток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)", оскільки запропоновані назви точніше відображають зазначені в них суми.

При розгляді нормативної бази з бухгалтерського обліку доходів, можна зробити висновок, що вона потребує вдосконалення та розробки [14, с.194-199].

Протягом останніх років Верховною Радою та урядом розроблено величезну кількість законодавчих та нормативно-правових документів з приводу державного регулювання відносин. Проте переважна більшість прийнятих документів мають другорядний характер, є підзаконними актами і тому вимагають прийняття основного документа, який би регулював правовідносини у сфері товарного обігу.

Зміни, що відбуваються останнім часом в умовах господарювання підприємств України, стосуються і системи бухгалтерського обліку, згідно з якими значно підвищуються вимоги до повноти і якості облікового забезпечення процесу

управління діяльністю суб'єктів господарювання. Облік повинен забезпечувати прозорість у формуванні фінансових результатів, основними складовими яких є доходи і витрати підприємства, які відображаються в облікових регістрах та фінансовій звітності згідно з прийнятою нормативно-правовою базою. Вирішення питань узгодження нормативно-правової бази, національної та міжнародної практики обліку, врахування галузевих та технологічних особливостей діяльності підприємств харчової промисловості знаходяться на стадії розвитку і потребують подальшого дослідження. Вирішення існуючих проблем допоможе сформувати таку модель бухгалтерського обліку, яка забезпечить об'єктивне формування складових частин фінансового результату – доходів і витрат, які безпосередньо відображають усі сторони діяльності підприємства.

Висновки за розділом 1

Хлібопекарська галузь України відіграє значну соціальну і стратегічну роль, задовольняючи потреби населення в основному продовольчому продукті. Хлібобулочні вироби та інші продукти із зерна традиційно складають основу харчування.

Загальні тенденції розвитку хлібопекарської галузі України та Херсонської області зокрема, негативно впливають на конкурентоспроможність хлібопекарських підприємств. За останні п'ять років кількість підприємств Херсонської області зменшилося, а більшість діючих є збитковими. Основними факторами, що спричинили таку ситуацію, були визначені: рівень цін на хліб та сировину (борошно, енергоносії), державне регулювання рівня рентабельності соціальних сортів хліба, висока собівартість виготовленої продукції, складне економічне становище в країні, низька платоспроможність споживачів.

Найбільш узагальнювальним, прийнятним з погляду використання у термінології визначенням поняття доходу можна вважати визначення, що навіть

Н.М. Шмиголь: "Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і/або погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику". Таке трактування сутності доходу повною мірою відповідає чинному законодавству та враховує значення в розвитку діяльності підприємства [2, с.196-201].

Зміни, що відбуваються останнім часом в умовах господарювання підприємств України, стосуються і системи бухгалтерського обліку, згідно з якими значно підвищуються вимоги до повноти і якості облікового забезпечення процесу управління діяльністю суб'єктів господарювання. Облік повинен забезпечувати прозорість у формуванні фінансових результатів, основними складовими яких є доходи і витрати підприємства, які відображаються в облікових регістрах та фінансовій звітності згідно з прийнятою нормативно-правовою базою.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»

2.1. Фінансовий облік доходів хлібопекарського підприємства та їх оподаткування

В основі організації обліку доходів лежать наступні принципи:

- документування доходів та повне їх відображення на рахунках обліку виробництва;
- групування доходів за джерелами надходження

Основними завданнями організації обліку доходів виробничих підприємств є забезпечення: правильного визначення та достовірної оцінки доходів підприємства; правильного і повного документального оформлення в регістрах обліку доходів та результатів діяльності; контроль за виконанням договорів по реалізації продукції; своєчасного одержання достовірної інформації [6].

Первинними документами, що підтверджують наявність доходів від операційної діяльності є:

- прибутковий касовий ордер
- виписка банку
- рахунок-фактура
- товаро-транспортна накладна
- вимога накладна на відпуск продукції [11].

Управлінський облік доходів від основної діяльності здійснюється за рішенням самого підприємства згідно з вимогами наказу про облікову політику підприємства і, на наш погляд повинні включати:

- планування доходів від реалізації окремих видів продукції;
- облік доходів від реалізації окремих видів продукції;
- облік доходів, отриманих структурними підрозділами.

Інформація, що формується в системі управлінського обліку є деталізованою порівняно з даними фінансового обліку і, крім цього, не обов'язково може бути виражена в грошовій оцінці.

Управлінський облік не регламентується законами, рішеннями державних органів управління. В ньому може бути використана будь-яка система оцінок. Сума доходів, обчислених в управлінському обліку, може не співпасти з сумою доходів, що відображені у звітах фінансового обліку. І це не обов'язково є наслідком фальсифікації, а може бути наслідком розбіжності, викликані різними завданнями неоднакової облікової методології [53, с.32-38].

Єдиний облік доходів постачає первинні дані як для узагальнення у фінансовій звітності, так і для визначення фінансових результатів діяльності деяких підрозділів та окремих виробів (рис. 2.1).

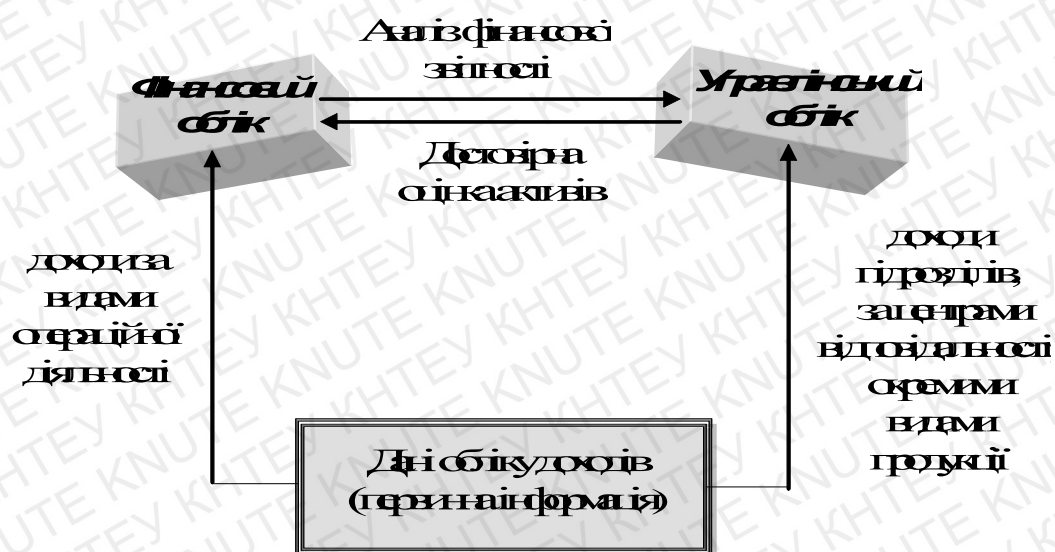

Рис. 2.1. Взаємозв'язок фінансового та управлінського обліку доходів

Джерело: розроблено автором

Отже, облік доходів є складовою частиною системи бухгалтерського обліку, яка їх акумулює і систематизує для визначення фінансових результатів діяльності, та підготовки даних для прийняття управлінських рішень. Як інструментарій, у ньому використовується також оперативнотехнічна інформація для забезпечення відповідного контролю на рівні окремих

технологічних (технічних) операцій та тактичного управління структурними підрозділами [36, с.74-75].

Одним із важливих об'єктів організації бухгалтерського обліку є організація номенклатур первинного обліку

Організація первинного обліку починається з вивчення складу облікових номенклатур. Насамперед визначають господарські факти, які слід відобразити в системі бухгалтерського обліку та зафіксувати в первинних документах – носіях обліково-економічної інформації. На склад облікових номенклатур впливають система звітності, об'єкти проміжного контролю їх формування. Формування облікових номенклатур первинного обліку, базується на системі фінансової державної та внутрішньої звітності.

Організація поточного обліку також починається з вивчення складу облікових номенклатур, які слід відобразити, проте вже в системі облікових реєстрів та різних розрахункових формах.

Розробляючи облікові номенклатури поточного обліку, передусім визначають склад господарських фактів – явищ та процесів (господарські операції). В основу розробки складу облікових номенклатур поточного обліку покладено систему показників внутрішньої та зовнішньої звітності, план рахунків, класифікацію об'єктів, які визначено нормативними актами та методичними рекомендаціями [31].

Отже, визначення переліку облікових номенклатур поточного обліку – це своєрідний перелік об'єктів обліку та руху їх за ознаками виду засобів, їх джерелами та процесами. Ця робота тісно переплітається з групуванням об'єктів обліку за різними ознаками, наявністю їх та рухом.

Організація підсумкового (узагальнюючого) обліку починається з виявлення складу облікових номенклатур, які мають бути відображені у відповідних підсумкових носіях облікової інформації. Ці номенклатури являють собою систему показників, що характеризують стан та зміну стану господарських фактів – явищ та процесів, а також активів, пасивів, затрат, доходів та

результати діяльності. Формування показників залежить від багатьох факторів, які впливають на організацію підсумкового обліку.

Важливим фактором є звітність, яку має подати та чи інша господарська система, періодичність цієї звітності, строки її подання, джерела одержання інформації. За цими ознаками номенклатуру підсумкового обліку поділяють на певні групи.

За *характером* – на фінансову та внутрішньо-господарську. Такий поділ номенклатури є першим фактором, який впливає на вибір.

За *змістом* – статистичну, оперативну та бухгалтерську.

За *періодичністю складання* – на поточну та річну. При цьому до періодичної відносять разову, місячну, квартальну, піврічну та дев'ятимісячну. Цей поділ має певне значення при організації підсумкового обліку [38, с.373-378].

Інформація, яка одержується бухгалтерським обліком повинна бути достовірною та своєчасною для прийняття діючих управлінських рішень.

Для досягнення цих цілей бухгалтерський облік повинен вирішувати наступні завдання:

- забезпечувати перевірку правильності документального оформлення доходів підприємства;
- розмежовувати доходів підприємства за місцем їх виникнення;
- своєчасно представляти інформацію про доходи підприємства для прийняття управлінських рішень;

В основі організації обліку доходів лежать наступні принципи:

- документування доходів та повне їх відображення на рахунках обліку виробництва;
- групування доходів за джерелами надходження

Основними цілями, які стоять перед обліком доходів підприємства, слід вважати контроль отримання доходів та забезпечення отримання прибутку підприємства.

Розробляючи облікові номенклатури поточного обліку, передусім визначають склад господарських фактів – явищ та процесів (господарські операції). В основу розробки складу облікових номенклатур поточного обліку покладено систему показників внутрішньої та зовнішньої звітності, план рахунків, класифікацію об'єктів, які визначено нормативними актами та методичними рекомендаціями.

Отже, визначення переліку облікових номенклатур поточного обліку – це своєрідний перелік об'єктів обліку та руху їх за ознаками виду засобів, їх джерелами та процесами. Ця робота тісно переплітається з групуванням об'єктів обліку за різними ознаками, наявністю їх та рухом [48].

Організація підсумкового (узагальнюючого) обліку починається з виявлення складу облікових номенклатур, які мають бути відображені у відповідних підсумкових носіях облікової інформації. Ці номенклатури являють собою систему показників, що характеризують стан та зміну стану господарських фактів – явищ та процесів, а також активів, пасивів, затрат, доходів та результати діяльності. Формування показників залежить від багатьох факторів, які впливають на організацію підсумкового обліку.

Важливим фактором є звітність, яку має подати та чи інша господарська система, періодичність цієї звітності, строки її подання, джерела одержання інформації. За цими ознаками номенклатуру підсумкового обліку поділяють на певні групи.

За *характером* – на фінансову та внутрішньо-господарську. Такий поділ номенклатури є першим фактором, який впливає на вибір.

За *змістом* – статистичну, оперативну та бухгалтерську.

За *періодичністю складання* – на поточну та річну. При цьому до періодичної відносять разову, місячну, квартальну, піврічну та дев'ятимісячну. Цей поділ має певне значення при організації підсумкового обліку [50].

Інформація, яка одержується бухгалтерським обліком повинна бути достовірною та своєчасною для прийняття діючих управлінських рішень.

Поняття «дохід» трактується як з економічної точки зору, так із точки зору облікових стандартів, а також з точки зору податкового законодавства.

Як було вже зазначено, згідно з НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" під доходами розуміють збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників). Це поняття, на наш погляд, найбільш вдало відображає зв'язок між об'єктами обліку та великою мірою ґрунтується на терміні «економічна вигода» [33].

На відміну від трактування поняття «дохід», як за економічним, так і за бухгалтерським підходом в Податковому кодексі України (далі – ПКУ) прийнято визначення, яке перейшло до нового законодавства з раніше діючого Закону про оподаткування прибутку підприємств. Так, дохід у ПКУ трактується як «загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах». На думку фахівців, у цьому визначенні збереглося «потенційно небезпечне формулювання, що застосовують тільки в умовах дії правила першої події»: загальна сума доходу... отриманого (нарахованого)», що було притаманне раніше діючому закону щодо оподаткування прибутку.

Зазначимо, що підходи до формування доходів з метою оподаткування наведені у розділі III. «Податок на прибуток підприємств» ПКУ [41].

Назарбаєва І. в своїй статті відзначає, що "... певні відмінності між П(С)БО і ПКУ зберігаються у підходах до класифікації доходів. Так, за бухгалтерським підходом доходи класифікуються залежно від видів діяльності: від основної діяльності - дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), від іншої операційної діяльності - інші операційні доходи, від фінансової діяльності - дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи, від іншої звичайної діяльності - інші доходи. А за податковим підходом виокремлюються лише два види доходів: дохід від операційної діяльності та інші доходи" [52].

До них включаються:

1) дохід від операційної діяльності як дохід від реалізації продукції, виконаних робіт, наданих послуг, у т. ч. винагороди комісіонера (повіреного, агента тощо);

2) інші доходи, що включають доходи у вигляді дивідендів, отриманих від нерезидентів, від операцій оренди/лізингу, за операціями в іноземній валюті, суми штрафів, безповоротної фінансової допомоги, доходи від реалізації необоротних активів тощо.

Співвідношення у класифікації бухгалтерських доходів відповідно до П(С)БО 15 "Дохід" та ПКУ наведено в дод. Ж.

Така класифікація доходів за ПКУ, на нашу думку, ускладнює ведення обліку з метою оподаткування. При розмежуванні доходів за видами господарської діяльності за бухгалтерським і податковим підходами ці розбіжності будуть автоматично усунені.

Сума доходу від реалізації продукції, виконаних робіт, наданих послуг за податковим законодавством визначається в розмірі договірної (контрактної) вартості, але не менше ніж сума компенсації, отримана в будь-якій формі. Крім того підприємства визначають дохід з урахуванням змін суми компенсації вартості після продажу продукції (робіт, послуг), у тому числі при поверненні проданої продукції.

Щодо оцінки доходу від реалізації в бухгалтерському обліку, то за П(С)БО 15 «Дохід» дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню. Тобто щодо оцінки доходу від реалізації позиції П(С)БО та ПКУ достатньо наближені [16].

Для цілей оподаткування підприємства зобов'язані вести облік доходів на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інших документів, передбачених законодавством. Це вимога ПКУ.

Таким чином, інформація про доходи з метою оподаткування податком на прибуток формується на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів. До таких документів відносять

насамперед накладні на відвантаження продукції (товарів), акти виконаних робіт, наданих послуг тощо. Ці документи підтверджують записи на рахунках (субрахунках) бухгалтерського обліку, призначених для обліку підприємства.

Призначення названих первинних документів тісно пов'язано з моментом визначення доходу від операційної діяльності.

У бухгалтерському обліку, як зазначалось раніше, порядок визнання доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) базується на принципі нарахування. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» при застосуванні цього принципу дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) відображається в момент його виникнення незалежно від дати надходження грошових коштів [44].

За податковим законодавством щодо дати визначення доходу регламентовано наступне (обрані норми, які застосовуються загально до доходів та, зокрема, до доходу від операційної діяльності):

- 1) доходи нараховуються з моменту їх виникнення згідно з правилами, встановленими за ПКУ;
- 2) датою отримання доходів, які враховуються для визначення об'єкту оподаткування, є звітний період, у якому такі доходи визнаються, незалежно від фактичного надходження коштів (метод нарахувань);
- 3) дохід від реалізації продукції визнається за датою переходу покупцеві права власності на таку продукцію;
- 4) дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, який підтверджує виконання робіт або надання послуг;
- 5) у разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням автоматів чи іншого подібного обладнання датою отримання доходу вважається дата вилучення з таких автоматів або подібного устаткування грошової виручки;

- б) у разі якщо торгівля товарами (роботами, послугами) через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток або інших замінників грошового знака, вираженого у грошовій одиниці України, датою отримання доходу вважається дата продажу таких жетонів, карток тощо;
- 7) у разі якщо продаж продукції, виконання робіт, надання послуг здійснюється з використанням кредитних або дебетових карток, дорожніх, комерційних, іменних або інших чеків, датою отримання доходу вважається дата оформлення відповідного рахунка (розрахункового документа) [41].

Як бачимо, для доходів операційної діяльності встановлюється дві дати визнання: дата переходу права власності на продукцію, дата складення акта або іншого документа, який підтверджує виконання робіт, а також дата вилучення з торговельного автомата грошової виручки чи продажу карток і жетонів.

Умова передачі права власності (за бухгалтерською термінологією «передача ризиків і вигод»), не єдина умова визнання доходів від операційної діяльності в бухгалтерському обліку. Тобто в ПКУ не повторюються всі умови визнання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), які наведені у П(С)БО 15 «Дохід» [16].

Як зазначають фахівці, дати визнання доходів операційної діяльності в обліку з метою оподаткування не завжди будуть збігатися з датами їх визнання в бухгалтерському обліку. Це пояснюється тим, що по-перше, питання переходу права власності регламентує не податкове, а цивільне законодавство, за яким право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено *договором* або законом. Тобто момент переходу права власності, а отже і момент визнання податкового доходу, може бути визначено договором. По друге, не відповідає вимогам бухгалтерського обліку і дата визнання доходу від виконання робіт і надання послуг.

У ПКУ закріплений принцип одноразового включення доходів до оподаткування: суми, відображені у складі доходів платника податку, не

підлягають повторному включенню до складу його доходів. Зрозуміло, що ця вимога є також вимогою щодо доходу у бухгалтерському обліку.

Отримані доходи відповідно до ПКУ корегуються:

- у звітному періоді, в якому відбулася зміна суми компенсації (за продану продукцію, виконані роботи, надані послуги);
- у звітному періоді, в якому доходи за правочином визнаним недійсним (у зв'язку з тим, що він порушує публічний порядок, є фіктивним);
- у звітному періоді, в якому рішення суду про визнання правочину недійсним набуло законної сили, - у разі визнання правочину недійсним з інших підстав [41].

Всі наслідки зазначених подій потребують також корегування записів на відповідних рахунках бухгалтерського обліку.

Розглянемо загальні підходи щодо відображення доходів у податковій звітності підприємств.

Щодо податкової звітності, то дохід від операційної діяльності знаходить відображення у Податковій декларації з податку на прибуток підприємств у складі доходів, що враховують при визначенні об'єкту оподаткування (рядок 02. Дохід від операційної діяльності). При цьому йдеться тільки про дохід від реалізації продукції (виконаних робіт, наданих послуг), у т.ч. про винагороду, яка належить комісіонеру (повіреному агенту) за виконання посередницьких договорів. Це, звичайно, не відповідає даним бухгалтерського обліку, виходячи з іншої класифікації доходів від операційної діяльності.

Отже, проаналізувавши визначення доходів від операційної діяльності згідно Податкового кодексу України та П(С)БО можна зробити наступні висновки. Прийняття Податкового кодексу України наблизило облік, який ведеться з метою оподаткування прибутку до бухгалтерського (фінансового) обліку, але залишаються розбіжності, які доцільно усунути. Насамперед, це стосується визначення доходу, класифікації доходів та моменту їх визнання.

Поняття доходу у ПКУ, на нашу думку, слід привести у відповідність з визначенням доходу, наданим в П(С)БО (як це відбулося з поняттям «витрати» у ПКУ, яке повністю відповідає бухгалтерському підходу). Доцільно було б привести також у відповідність податковий і бухгалтерський підхід до класифікації доходів від операційної діяльності: дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); доходи від іншої операційної діяльності. При цьому бажано, щоб доходи від іншої операційної діяльності і у фінансовій і у податковій звітності трактувались максимально однаково.

Запропоновані зміни, на нашу думку, сприятимуть зближенню обліку за П(С)БО та обліку з метою оподаткування.

2.2. Управлінський облік доходів

Система фінансового обліку на підприємствах України створюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Цим законом визначено сутність бухгалтерського обліку як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [44].

Кожний господарський факт – явище або процес – має такі характеристики: стан, зміни (зменшення або збільшення та довідкові дані). Для спостереження цих характеристик у бухгалтерському обліку застосовують систему рахунків (рахунок). Зафіксовані на первинних документах господарські факти (явища або процеси) та їх основні характеристики – назва, кількість, ціна і т.ін. – переносяться до рахунку, де відбувається системна реєстрація на носії бухгалтерського обліку, який називають реєстром. Рахунок – як елемент прийому бухгалтерського обліку – можна характеризувати так - це прийом вторинного бухгалтерського спостереження. Зафіксований у носіях-документах господарський факт набуває первинної системної реєстрації за такими

основними характеристиками: стан, зміни – збільшення або зменшення – та довідкові дані про певний об'єкт. Отже, у реєстрі бухгалтерського рахунку кожен об'єкт господарювання як господарський факт набуває вигляду локальної інформаційної сукупності, що відображає стан та зміни відповідного об'єкта бухгалтерського обліку.

Для відображення обліку доходів на підприємстві використовуються рахунки 7 класу відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Рахунки класу 7 призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності підприємства, а також доходи від надзвичайної діяльності підприємств. Характеристика цих рахунків наведені в дод. 3.

Чистий доход, отриманий від реалізації продукції і послуг, списується при визначенні фінансових результатів на рахунок 79 «Фінансові результати». Рахунок 701 при відвантаженні продукції кореспондує з рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» [40].

На дебеті рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображають суми, що належать з покупців або замовників, на кредиті - надходження коштів в оплату відвантаженої продукції або використаних робіт і послуг.

Дебетове сальдо на рахунку 36 означає суму неоплачених платниками рахунків за продукцію відвантаженою, виконані роботи і послуги.

Рахунок 36 має такі субрахунки:

- 361 - «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;
- 362 - «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- 363 - «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп».

Бухгалтерський облік реалізації продукції передбачає три основні етапи:

- визначення доходу від реалізації продукції;
- списання собівартості реалізованої продукції;

- визначення фінансового результату реалізації продукції.

В дод. К наведено відображення в бухгалтерському обліку операцій по реалізації продукції вітчизняним покупцям на ТОВ «Перший столичний хлібозавод».

Слід зазначити, що на ТОВ «Перший столичний хлібозавод» облік повернення продукції здійснюється без використання субрахунку 704 «Вирахування із доходу». На такі операції робляться сторнуючі записи Дт 361 – Кт 701, Дт 701 – Кт 641. Така ситуація приводить до викривлення показника «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» у «Звіті про фінансові результати», так як вартість поверненої продукції повинна відображатися у рядку «Інші вирахування з доходу», а не зменшувати величину доходу від реалізації в звітному періоді.

При експорті продукції згідно з п. 5 П(С)БО 21 операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на дату здійснення операції (дата визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат). При цьому під валютним курсом мається на увазі курс гривні до грошової одиниці іншої країни, офіційно встановлений НБУ. Таким чином, якщо першою подією є відвантаження продукції, то доходи від реалізації продукції перераховуються у гривні за курсом НБУ на момент відвантаження продукції. Якщо перша подія – отримання оплати за продукцію, то сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, отримана від інших осіб у рахунок платежів для поставки готової продукції, інших активів, виконання робіт і послуг, при включенні до складу доходу звітного періоду перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на дату отримання авансу. У разі отримання від покупця авансових платежів в іноземній валюті частинами дохід від реалізації активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності отримання авансових платежів [38, с.373-378].

ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» отримало передоплату від покупця – сума 10000 дол. США за продукцію (курс НБУ на момент отримання – 27,85 грн./дол. США). Продукцію було відвантажено на експорт (курс НБУ на дату відвантаження продукції становив 27,84 грн./дол. США). Курс НБУ на дату фактичного продажу валюти та зарахування гривневих коштів на поточний рахунок підприємства – 27,89 грн./дол. США. Валюту продано за курсом МВБ, який становив 27,95 грн./ дол. США, комісія банку за продаж валюти – 20,00 грн.

Відобразимо облік доходів від експортних операцій і від продажу іноземної валюти в дод. Л.

Отже, при експорті продукції за кордон у підприємства-експортера виникають доходи від реалізації продукції, доходи від реалізації іноземної валюти і дохід від операційної курсової різниці.

Підприємства промисловості доходи від іншої операційної діяльності обліковують на рахунку 71 «Інший операційний дохід» (дод. З).

Відображення в бухгалтерському обліку операцій при накопичені інформації про інші операційні доходи відбувається на підставі: довідки бухгалтерії, платіжні вимоги, акти інвентаризації, прибуткові касові ордери, рахунки, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні тощо. Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних доходів наведена в дод. М.

Отже, на базовому підприємстві ТОВ «Перший столичний хлібозавод», крім доходів від реалізації іноземної валюти і курсової різниці, є такі інші доходи від операційної діяльності: доходи при відшкодуванні нестачі, якщо виявлено винуватця і доходи від списання кредиторської заборгованості, якщо закінчився термін позовної давності.

Крім операційних доходів ТОВ «Перший столичний хлібозавод» отримує фінансові доходи за договорами фінансового лізингу, що обліковуються на субрахунку 732 «Відсотки одержані», їх нарахування здійснюються за кредитом

цього рахунку в кореспонденції з рахунком 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» [34, с.11-15].

До інших доходів відносить доходи, які виникають під час звичайної діяльності, але не пов'язані безпосередньо з операційною та фінансовою діяльністю підприємства. На базовому підприємстві отримують дохід від реалізації фінансових інвестицій, що обліковуються на субрахунку 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій». В бухгалтерському обліку нарахування доходів відбувається проведенням: дебет рахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції» кредит 741.

В кінці звітної періоду через згортання залишків на рахунках 70-74 і 90-94 визначається фінансовий результат від операційної діяльності на рахунку 79 "Фінансові результати". За кредитом цього рахунку нагромаджувальним підсумком з початку року показується сума операційних доходів, за дебетом – сума операційних витрат.

Отже, проаналізувавши фінансовий облік доходів ТОВ «Перший столичний хлібозавод», можна дійти висновку, що організація і методика обліку на базовому підприємстві здійснена на належному рівні і відповідає встановленим законодавством вимогам.

Висновки за розділом 2

Основними завданнями організації обліку доходів виробничих підприємств є забезпечення: правильного визначення та достовірної оцінки доходів підприємства; правильного і повного документального оформлення в регістрах обліку доходів та результатів діяльності; контроль за виконанням договорів по реалізації продукції; своєчасного одержання достовірної інформації.

Облік доходів є складовою частиною системи бухгалтерського обліку, яка їх акумулює і систематизує для визначення фінансових результатів

діяльності, та підготовки даних для прийняття управлінських рішень. Як інструментарій, у ньому використовується також оперативно-технічна інформація для забезпечення відповідного контролю на рівні окремих технологічних (технічних) операцій та тактичного управління структурними підрозділами. Основними цілями, які стоять перед обліком доходів підприємства, слід вважати контроль отримання доходів та забезпечення отримання прибутку підприємства [45].

Дохід у Податковому кодексі України трактується як «загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах». На думку фахівців, у цьому визначенні зберіглося «потенційно небезпечне формулювання, що застосовують тільки в умовах дії правила першої події»: загальна сума доходу... отриманого (нарахованого)», що було притаманне раніше діючому закону щодо оподаткування прибутку. Проаналізувавши визначення доходів від операційної діяльності згідно Податкового кодексу України та П(С)БО можна зробити наступні висновки. Прийняття Податкового кодексу України наблизило облік, який ведеться з метою оподаткування прибутку до бухгалтерського (фінансового) обліку, але залишаються розбіжності, які доцільно усунути. Насамперед, це стосується визначення доходу, класифікації доходів та моменту їх визнання [41].

Для відображення обліку доходів на підприємстві використовуються рахунки 7 класу відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Рахунки класу 7 призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності підприємства, а також доходи від надзвичайної діяльності підприємств. Проаналізувавши фінансовий облік доходів ТОВ «Перший столичний хлібозавод», можна дійти висновку, що організація і методика обліку на базовому підприємстві здійснена на належному рівні і відповідає встановленим законодавством вимогам.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЕРШИЙ СТОЛИЧНИЙ ХЛІБОЗАВОД»

3.1. Удосконалення організації і методити обліку доходів на підприємстві ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Світовій бухгалтерській практиці відомо кілька моделей відображення господарських операцій з доходів підприємства. Коли складно визначити величину або гарантувати оплату за продукцію, американські бухгалтерські положення застосовують метод продажів у розстрочку і метод відшкодування витрат.

За методом продажу у розстрочку дохід визнається у той період, коли надходять грошові кошти, а не тоді, коли має місце реалізація. Метод продажу у розстрочку полягає у тому, що при відвантаженні продукції з балансу списується вся вартість продукції і на цю суму визнається дебіторська заборгованість. Одночасно на суму нарахованої націнки в обліку відображається відстрочений дохід. Під час надходження платежів від покупця визнається дохід у сумі платежу, який надійшов, і одночасно пропорційно списується націнка. Це не що інше, як касовий метод визнання доходу [50].

Такий метод визнання доходу в національній економіці пропонується тим компаніям, що працюють переважно з покупцями, які є бюджетними організаціями. Адже такий механізм дозволяє їм звести до одного періоду появу бухгалтерського доходу та податкових зобов'язань з податку на прибуток і податку на додану вартість.

Основними причинами невідповідності методологічних засад регламентування аспекту визнання доходу національними П(С)БО по відношенню до вимог МСБО є: жорстке регламентування державою даного процесу, невідповідність розвитку економічних зв'язків між суб'єктами

господарювання, відсутність механізму здійснення гарантій по виконанню зобов'язань сторін взаємодії, тощо.

МСБО мають більш конкретизований характер положень щодо обліку доходів та відображення їх у фінансовій звітності. Тоді, як у національних П(С)БО містяться моменти неповної визначеності та розмежованості доходів з наступним формальним перекрученням інформації при складанні фінансової звітності.

Враховуючи специфіку фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства, вважаємо за доцільне запропонувати внесення змін до класифікації видів діяльності і побудови рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності» (дод. Н).

Умови визнання доходу від реалізації продукції за міжнародним та національним стандартами бухгалтерського обліку у значній мірі збігаються. Але необхідно звернути увагу та те, що на відміну від П(С)БО 15 міжнародним стандартом, як критерій визнання доходу, встановлено передачу покупцеві не всіх, а лише суттєвих ризиків і вигод, пов'язаних з правом власності.

Так, наприклад, звичайні гарантійні зобов'язання продавця, будучи ризиком, пов'язаним із правом власності, який несе після продажу продавець, водночас не розглядаються як суттєвий ризик. Такі незначні ризики не заважають продавцю визнавати дохід.

Водночас, в П(С)БО 15 не розкрито зміст поняття "ризиків й вигоди, пов'язані з правом власності" та ознаки суттєвості, що дає можливість українським підприємствам трактувати ці поняття довільно [16].

В бухгалтерському обліку умовою відображення доходу є упевненість продавця у збільшенні економічних вигод у результаті продажу. А згідно із визначенням, сформульованим у ст. 1 Закону "Про бухгалтерський облік", економічна вигода – це якраз і є можливість отримати кошти.

Отже, у разі невпевненості в оплаті відвантаженої продукції продавець не має права визнавати дохід під час відвантаження. І якщо невпевненість в оплаті

зафіксовано у відповідному первинному документі (наприклад, у доповідній записці відділу збуту або у звіті департаменту маркетингу), то перед бухгалтером постає питання як відобразити операцію. З одного боку, на складі продукції уже немає, і списувати активи з балансу потрібно. З другого – відвантажувальні документи разом із договорами купівлі-продажу дають достатні підстави для визнання дебіторської заборгованості. Водночас п.б П(С)БО 10 вимагає відображення дебіторської заборгованості одночасно з відображенням доходу. А дохід у разі невпевненості в оплаті відобразити не можна.

На основі даних бухгалтерського обліку підприємства повинні складати фінансову звітність, яку підписують керівник та бухгалтер підприємства.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 року метою ведення бухгалтерського обліку та фінансової є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Фінансова звітність ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод», що відображає доходи підприємства включає:

- звіт про фінансові результати;
- примітки до річної фінансової звітності.

Форми фінансової звітності підприємств (крім банків) і порядок їх заповнення встановлюються Міністерством фінансів України за погодженням з Державним комітетом статистики України.

Згідно НП(С)БО 1 метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період. При заповненні статей про доходи від реалізації слід керуватися Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 "Дохід". В звіті про

фінансові результати наводиться наступна інформація щодо реалізації продукції [33].

Також доходи ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» знаходять своє відображення в примітках до річної фінансової звітності, а саме в V розділі "Доходи і витрати", де розшифровуються інші операційні доходи за статтями: операційна оренда активів, операційна курсова різниця, реалізація інших оборотних активів, штрафи, пені, неустойки. Відзначимо те, що для прийняття відповідних рішень користувачам важливо мати повну, правдиву та неупереджену інформацію щодо доходів підприємств. Така інформація знаходить відображення у Звіті про фінансові результати. На сьогоднішній день дана форма звітності складається із трьох розділів (дод. У).

Доходи підприємства відображаються у Звіті про фінансові результати відповідно до НП(С)БО 1 за такими класифікаційними групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інші операційні доходи.

Другий розділ спрямований на облік лише витрат, якщо бути більш точними, то на облік елементів операційних витрат. А безпосереднє відношення до доходів підприємства має розділ перший під назвою «Фінансові результати». Саме тут накопичується інформація про доходи (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (код 2000); інші операційні доходи (код 2120); дохід від участі в капіталі (код 2200); інші фінансові доходи (код 2220) та інші доходи (код 2240).

На наш погляд, доцільною виступає зміна назви рядка форми № 2 «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (код рядка 2000) на «Дохід (виручка) від реалізації за мінусом вирахувань з доходу», оскільки існуюча назва статті призводить до неправильного тлумачення поняття чистого доходу від реалізації продукції.

Виходячи із раніше наданих пропозицій щодо застосування схеми рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності», вважаємо, що треба назву статті 2240 «Інші доходи» змінити на назву «Доходи від інших видів діяльності». Крім

цього, в статті «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (код рядка 2000) доцільно було б конкретизувати інформацію про доходи від основної операційної діяльності у напрямках деталізації даних про доходи від реалізації готової продукції, доходи від реалізації продукції і доходи від реалізації робіт та послуг.

Більш детальна класифікація зазначених доходів дасть можливість засновникам підприємства під час здійснення контролю та обліку фінансово-господарської діяльності визначитись із пріоритетними напрямками останньої. Адже для визначення економічної вигоди підприємства протягом звітного періоду, яка виникає в процесі його діяльності, необхідно знати, який саме її вид сприяє найвигіднішому припливу власного капіталу.

Звіт про фінансові результати є основним документом, що узагальнює інформацію про доходи і результати діяльності підприємств у бухгалтерському обліку. На основі внесених нами пропозицій буде сформований єдиний підхід для складання і подання всіх форм звітності щодо використання таких понять, як: «операційної», «звичайної», «фінансової», «інвестиційної» діяльності підприємства і «надзвичайних подій» з безпосередньою відповідністю їх з рекомендаціями щодо структури рахунків обліку фінансових результатів діяльності [33].

Практична реалізація останніх сприятиме більш чіткому і зрозумілому визначенню доходів від конкретних видів діяльності для різних зацікавлених користувачів фінансової звітності, до числа яких відносяться не лише професійні бухгалтери із спеціальними знаннями обліку, а й звичайні особи, громадськість тощо.

Система обліку фінансових результатів є необхідною та важливою частиною функціонування вітчизняних підприємств. А разом з тим, саме від розуміння важливості цього процесу залежить життєдіяльність конкретних суб'єктів господарювання [30, с.251-255].

3.2. Удосконалення обліку доходів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Комп'ютерні системи дозволяють сьогодні:

- обробляти і зберігати велику кількість однакових у структурному плані одиниць облікової інформації;
- здійснювати вибірку інформації з великої кількості даних;
- виконувати складні математичні розрахунки;
- одержувати за лічені хвилини паперові копії будь-якого документу (первинних документів, форм звітності тощо);
- багато разів відтворювати будь-які дії (наприклад, роздрукування примірників певного документу тощо);

При автоматизації обліку підприємств слід чітко розрізняти інформаційні комп'ютерні системи, призначені для автоматизації ведення бухгалтерського обліку і системи, які призначені для виконання облікових робіт, пов'язаних з оперативним обліком придбання, зберігання та продажу продукції.

Сучасні програмні продукти для автоматизації бухгалтерського обліку діяльності надають наступні основні можливості (дод. П).

Комп'ютерна система дозволяє моделювати картину продажів, що могла б скластися при встановленні різних цін на продукцію, оцінювати наявні запаси продукції, обчислювати витрати, що припадають на конкретну продукцію, виявляти найбільш вигідних постачальників. Володіючи такою інформацією, можна закуповувати найбільш ходову продукцію в оптимальній кількості. Внаслідок цього зменшуються терміни оборотності засобів, скорочуються витрати.

Застосування комп'ютерів вносить значні зміни в організацію документування, які полягають у використанні електронних носіїв первинної інформації і електронних первинних документів, в автоматичному складанні первинних документів [46].

Сучасні системи автоматизації бухгалтерського обліку включають великий набір типових рішень, що забезпечують основні ділянки обліку, але на кожному підприємстві є свої неповторні особливості обліку, які неможливо заздалегідь передбачити. На ринку бухгалтерських програм немає програмних продуктів, які були б стандартом для автоматизації обліку. Однак широкі інструментальні можливості деяких систем у взаємодії з високою кваліфікацією спеціалістів з обліку дозволяє розв'язувати найскладніші задачі. Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво адаптувати роботу бухгалтерії до правових норм, які часто змінюються.

До компонентів інформаційного забезпечення реалізації продукції відносять: дані, необхідні для вирішення завдань обліку, методи і засоби подання облікових даних, систему уніфікованих документів, систему і методіку створення баз даних, інформаційну взаємодію завдань обліку, засоби формалізації запису даних, організації потоків облікової інформації, інформаційну послідовність виконання завдань обліку.

Створення інформаційного забезпечення полягає в пошуках джерел отримання інформації на підставі існуючої системи обліку та збереження економічної інформації, системи документообігу, діючих нормативних документів тощо [28, с.48-52].

Робочі місця бухгалтера в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» в умовах поділу за функціональними ознаками поділяють на три рівні управління (рис. 3.1).

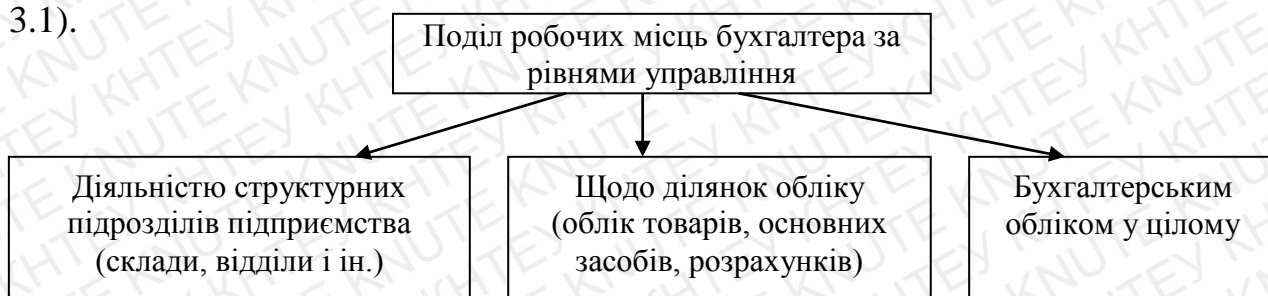

Рис. 3.1. Види робочих місць бухгалтерів в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Джерело: розроблено автором

Робочі місця бухгалтера першого рівня призначено для формування і підготовки первинних документів, обробки і використання інформації, що формується на місцях виникнення інформації. Це дає змогу системно і своєчасно оформити усі відхилення від нормальної роботи структурних підрозділів, оперативно втручатися у господарські процеси.

Робочі місця бухгалтера другого рівня дають можливість проводити контроль первинної інформації, розв'язувати у діалоговому режимі регламентовані завдання з кожної ділянки обліку.

Робочі місця бухгалтера третього рівня призначено для проведення аналізу роботи структурних підрозділів підприємства у цілому, узагальнення зведених даних, складання оперативної і періодичної звітності, здійснення контролю за використанням трудових, матеріальних і фінансових ресурсів.

В Україні використовується значна кількість програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку, найбільш популярними з яких є: “Парус”, “Fin Expert”, “Бест”, “Lady Fin”, “Фінанси без проблем”, “1С: Бухгалтерія” та ін. [46].

В ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» використовується програма “1С: Бухгалтерія” версії 7.7. Технологія побудови обліку в програмі “1С : Бухгалтерія” наведена на рис. 3.2. Основні особливості цієї програми:

- ведення синтетичного й аналітичного обліку стосовно потреб підприємства;
- можливість ведення кількісного багатоваріантного обліку;
- одержання всієї необхідної звітності та різнорідних документів по синтетичному й аналітичному обліку;
- повна настроюваність: можливість доповнювати і змінювати план рахунків бухгалтерського обліку, систему проводок, ведення аналітичного обліку, форм первинних документів, форм звітності;
- можливість автоматичного друку первинних документів.

Вихідними даними для програми є господарські операції, що вносяться до Журналу господарських операцій.

Програма "1С: Бухгалтерія" дозволяє вводити господарські операції декількома способами:

1. Ручне введення операцій:

- Використання типових операцій;
- Використання режиму "документи і розрахунки".

2. Перенесення проводок з інших програм (дод. Р)

На підставі введених господарських операцій програма формує звітність по синтетичному і аналітичному обліку та різні допоміжні документи, зокрема:

- Оборотно-сальдову відомість за рахунками і субрахунками;
- "шахматку";
- аналіз рахунка за підсумками і кореспонденцію даного рахунка з відповідними рахунками;
- обороти по дебету і кредиту рахунка і відповідне сальдо, а також обороти і сальдо по рахунках за відповідний період;
- журнал-ордер і відомість рахунку;
- зведені проводки-підсумки за відповідною кореспонденцією;
- аналіз рахунка за датами;
- звіт по журналу операцій – вибірку проводок із журналу операцій за визначеними рахунками, кореспонденцією та іншими ознаками;
- картку рахунка і всі проводки з даним рахунком.

Програма може утримувати відомості за будь-який період часу.

Для ведення аналітичного обліку програма дозволяє створювати необмежену кількість довідників об'єктів аналітичного обліку (субконто): за видами продукцію, підрозділами, співробітниками та ін.

Усі документи по аналітичному рахунку формуються у грошовому, а якщо це потрібно, то і в натуральному виразі [51, с.56-59].

Зокрема, видаються такі документи щодо доходів:

- оборотно-сальдова відомість, що утримує дані про сальдо та обороти за об'єктами обліку;
- картка субконто, що містить усі проводки з даним об'єктом обліку;
- аналіз рахунка за субконто – кореспонденції з різними рахунками кожного об'єкта обліку;
- аналіз субконто – зведення всіх підсумків за даними субконто.

Ефективний облік доходів неможливий без застосування інформаційних систем та технологій, котрі повинні забезпечити правильне і своєчасне документування усіх операцій з запасами продукції та одержання точних відомостей про рух продукції.

Задачі обліку доходів включають такі підзадачі:

- облік реалізації продукції за грошові кошти;
- облік реалізації продукції за бартерними угодами;
- облік доходів від реалізації продукції.

Задачі обліку доходів від операційної діяльності тісно взаємопов'язані з обліком фінансово-розрахункових операцій, продукції та її реалізації та складанням звітності.

Облік доходів від операційної діяльності реєструється за допомогою документів «*Расходная накладная*» та «*Розничная накладная*».

На закладці «Основные» документа «*Расходная накладная*» (рис. 3.2) визначається найменування контрагента-покупця; місце збереження, з якого відвантажуються запаси; в табличній частині – найменування, партії та кількість продукції.

Значення інших реквізитів заповнюються автоматично на основі цін продукції, що містяться в довіднику «Номенклатура». На закладці «Дополнительно» (рис. 3.3) визначається бухгалтерський рахунок покупця, ставка ПДВ та вид доходів. При необхідності визначаються також реквізити доручення покупця на отримання продукції.

Расходная накладная - РН-0000021

Основное | Дополнительно

ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Расходная накладная № РН-0000021 от 24.05.04 Админов

Покупатель: ТОВ «Торговий дім»

Место хран.: Склад готової продукції

Гривня Курс: 1.00000 грн за 1 грн Вид торговли: Предопла

Заказ: Без заказа Примечание:

N	ТМЦ	Кво		Цена -	Сумма б/с Скидка	Сумма - Сумма +	НДС
		Ед	К				
1	Мука Булка		100.000	2.50	250.00	250.00	50.000
	КА-0000019 (24.05.04)	кг	1.000				300.000

Итого 250.00
Итого НДС 50.00
Всего 300.00

Рис. 3.2. Закладка «Основные» документа «Расходная накладная»

Джерело: «1С: Бухгалтерія 8.2»

На закладці «Основные» документа «Розничная накладная» (рис. 3.4) визначається найменування контрагента-покупця; місце збереження, з якого відвантажуються продукція; каса, в яку надходять кошти; в табличній частині – найменування, партії та кількість продукції.

Расходная накладная - РН-0000021

Основное | Дополнительно

ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Расходная накладная № РН-0000021 от 24.05.04 Админов

Счет покупателя: 361 Вид НДС: 20 %

Валовые доходы

Субконто валовых доходов: Продаж (придбання) товарів (робіт, послуг)

Указать сумму предварительной оплаты вручную:

Рис. 3.3. Закладка «Дополнительно» документа «Расходная накладная»

Джерело: «1С: Бухгалтерія 8.2»

Розничная накладная - P3-0000010

Основное | Дополнительно

ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Розничная накладная № P3-0000010 от 24.05.04 Админов

Контрагент: Иванов В.М. Магазин: Магазин

Примечание: Касса: Основная касса (грн)

N	ТМЦ Партия	Кво		Цена +	Сумма +	Ост
		Ед	К			
1	Мука 1 Булка КА-0000019 (24.05.04)	кг	50.000 1.000	3.50	175.000	50

Итого 175.00
в т. ч. НДС 29.17

Рис. 3.4. Закладка «Основные» документа «Розничная накладная»

Джерело: «1С: Бухгалтерія 8.2»

Значення інших реквізитів заповнюються автоматично на основі цін продукції, що містяться в довіднику «Номенклатура». На закладці «Дополнительно» (рис. 3.5) визначається ставка ПДВ та вид доходів.

Отже, застосування інформаційної системи «1С: Бухгалтерія» для автоматизованого обліку доходів від операційної діяльності дозволяє суттєво спростити обліковий процес, підвищити його оперативність і достовірність.

Розничная накладная - P3-0000010

Основное | Дополнительно

ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод»

Розничная накладная № P3-0000010 от 24.05.04 Админов

Субkonto валовых доходов Вид НДС

{A 1.1} Продаж товарів, виконання робіт, надання послуг 20%

Рис. 3.5. Закладка «Дополнительно» документа «Розничная накладная»

Джерело: «1С: Бухгалтерія 8.2»

Для удосконалення автоматизації обліку доходів в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» пропонуємо оновити програму «1С: Бухгалтерія» до версії 8.2. У програмі "1С: Бухгалтерія 8.2" реалізована можливість одночасного ведення фінансового, податкового і управлінського обліку, одержання балансу, формування й аналізу фінансового результату. Завдяки наявності таких звітів, як оборотно-сальдова відомість, кошти, доходи й витрати, прикладне рішення дозволяє формувати фінансову звітність за довільний період часу.

Для обліку доходів використовується метод нарахування або метод нарахування й касовий метод. Аналітичний облік доходів методом нарахування ведеться в розрізі напрямів діяльності, підрозділів, замовлень покупців, статей (рахунків) доходів. За даними обліку користувач одержує можливість формувати основні фінансові звіти, що відображають доходи підприємства:

- управлінський баланс;
- звіт про фінансові результати;
- звіт про рух грошових коштів.

У системі існує можливість реєстрації фінансових планів (бюджетів):

- прогнозний баланс;
- бюджет прибутків і збитків;
- бюджет руху грошових коштів.

Таким чином, запровадження в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» програмного комплексу «1С: Бухгалтерія» 8.2 дозволить знизити затрати часу на ведення бухгалтерського обліку доходів та інших господарських операцій, а також поліпшить якість інформації, що необхідна для прийняття управлінських рішень.

Висновки за розділом 3

Основними причинами невідповідності методологічних засад регламентування аспекту визнання доходу національними П(С)БО по відношенню до вимог МСБО є: жорстке регламентування державою даного процесу, невідповідність розвитку економічних зв'язків між суб'єктами господарювання, відсутність механізму здійснення гарантій по виконанню зобов'язань сторін взаємодії, тощо.

Більш детальна класифікація зазначених доходів дасть можливість засновникам підприємства під час здійснення контролю та обліку фінансово-господарської діяльності визначитись із пріоритетними напрямками останньої. Адже для визначення економічної вигоди підприємства протягом звітного періоду, яка виникає в процесі його діяльності, необхідно знати, який саме її вид сприяє найвигіднішому припливу власного капіталу [52].

Сучасні системи автоматизації бухгалтерського обліку включають великий набір типових рішень, що забезпечують основні ділянки обліку, але на кожному підприємстві є свої неповторні особливості обліку, які неможливо заздалегідь передбачити. На ринку бухгалтерських програм немає програмних продуктів, які були б стандартом для автоматизації обліку.

Задачі обліку доходів від операційної діяльності тісно взаємопов'язані з обліком фінансово-розрахункових операцій, продукції та її реалізації та складанням звітності.

Облік доходів від операційної діяльності реєструється за допомогою документів «*Расходная накладная*» та «*Розничная накладная*».

Для удосконалення автоматизації обліку доходів в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» пропонуємо оновити програму «1С: Бухгалтерія» до версії 8.2. У програмі "1С: Бухгалтерія 8.2" реалізована можливість одночасного ведення фінансового, податкового і управлінського обліку, одержання балансу, формування й аналізу фінансового результату.

ВИСНОВКИ

Хлібопекарська галузь України відіграє значну соціальну і стратегічну роль, задовольняючи потреби населення в основному продовольчому продукті. Хлібобулочні вироби та інші продукти із зерна традиційно складають основу харчування.

1. Загальні тенденції розвитку хлібопекарської галузі України та Херсонської області зокрема, негативно впливають на конкурентоспроможність хлібопекарських підприємств. За останні п'ять років кількість підприємств Херсонської області зменшилося, а більшість діючих є збитковими. Основними факторами, що спричинили таку ситуацію, були визначені: рівень цін на хліб та сировину (борошно, енергоносії), державне регулювання рівня рентабельності соціальних сортів хліба, висока собівартість виготовленої продукції, складне економічне становище в країні, низька платоспроможність споживачів [7, с.43-47].
2. Найбільш узагальнювальним, прийнятним з погляду використання у термінології визначенням поняття доходу можна вважати визначення, що навів Н.М. Шмиголь: "Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і/або погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийнятного рівня підприємницького ризику". Таке трактування сутності доходу повною мірою відповідає чинному законодавству та враховує значення в розвитку діяльності підприємства.
3. Зміни, що відбуваються останнім часом в умовах господарювання підприємств України, стосуються і системи бухгалтерського обліку, згідно з якими значно підвищуються вимоги до повноти і якості облікового забезпечення процесу управління діяльністю суб'єктів господарювання.

Облік повинен забезпечувати прозорість у формуванні фінансових результатів, основними складовими яких є доходи і витрати підприємства, які відображаються в облікових регістрах та фінансовій звітності згідно з прийнятою нормативно-правовою базою [20, с.9-12].

4. Основними завданнями організації обліку доходів виробничих підприємств є забезпечення: правильного визначення та достовірної оцінки доходів підприємства; правильного і повного документального оформлення в регістрах обліку доходів та результатів діяльності; контроль за виконанням договорів по реалізації продукції; своєчасного одержання достовірної інформації. Облік доходів є складовою частиною системи бухгалтерського обліку, яка їх акумулює і систематизує для визначення фінансових результатів діяльності, та підготовки даних для прийняття управлінських рішень. Як інструментарій, у ньому використовується також оперативно-технічна інформація для забезпечення відповідного контролю на рівні окремих технологічних (технічних) операцій та тактичного управління структурними підрозділами. Основними цілями, які стоять перед обліком доходів підприємства, слід вважати контроль отримання доходів та забезпечення отримання прибутку підприємства.
5. Дохід у Податковому кодексі України трактується як «загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах». На думку фахівців, у цьому визначенні зберіглося «потенційно небезпечне формулювання, що застосовують тільки в умовах дії правила першої події»: загальна сума доходу... отриманого (нарахованого)», що було притаманне раніше діючому закону щодо оподаткування прибутку. проаналізувавши визначення доходів від операційної діяльності згідно Податкового кодексу України та П(С)БО можна зробити наступні висновки. Прийняття Податкового кодексу України наблизило облік, який ведеться з метою оподаткування прибутку

до бухгалтерського (фінансового) обліку, але залишаються розбіжності, які доцільно усунути. Насамперед, це стосується визначення доходу, класифікації доходів та моменту їх визнання [41].

6. Для відображення обліку доходів на підприємстві використовуються рахунки 7 класу відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Рахунки класу 7 призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності підприємства, а також доходи від надзвичайної діяльності підприємств. Проаналізувавши фінансовий облік доходів ТОВ «Перший столичний хлібозавод», можна дійти висновку, що організація і методика обліку на базовому підприємстві здійснена на належному рівні і відповідає встановленим законодавством вимогам [40].
7. Основними причинами невідповідності методологічних засад регламентування аспекту визнання доходу національними П(С)БО по відношенню до вимог МСБО є: жорстке регламентування державою даного процесу, невідповідність розвитку економічних зв'язків між суб'єктами господарювання, відсутність механізму здійснення гарантій по виконанню зобов'язань сторін взаємодії, тощо. Більш детальна класифікація зазначених доходів дасть можливість засновникам підприємства під час здійснення контролю та обліку фінансово-господарської діяльності визначитись із пріоритетними напрямками останньої. Адже для визначення економічної вигоди підприємства протягом звітного періоду, яка виникає в процесі його діяльності, необхідно знати, який саме її вид сприяє найвигіднішому припливу власного капіталу.
8. Сучасні системи автоматизації бухгалтерського обліку включають великий набір типових рішень, що забезпечують основні ділянки обліку, але на кожному підприємстві є свої неповторні особливості обліку, які

неможливо заздалегідь передбачити. На ринку бухгалтерських програм немає програмних продуктів, які були б стандартом для автоматизації обліку. Однак широкі інструментальні можливості деяких систем у взаємодії з високою кваліфікацією спеціалістів з обліку дозволяє розв'язувати найскладніші задачі. Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво адаптувати роботу бухгалтерії до правових норм, які часто змінюються [39].

9. Задачі обліку доходів від операційної діяльності тісно взаємопов'язані з обліком фінансово-розрахункових операцій, продукції та її реалізації та складанням звітності. Облік доходів від операційної діяльності реєструється за допомогою документів «Расходная накладная» та «Розничная накладная». Для удосконалення автоматизації обліку доходів в ТОВ «Перший Столичний Хлібозавод» пропонуємо оновити програму «1С: Бухгалтерія» до версії 8.2. У програмі "1С: Бухгалтерія 8.2" реалізована можливість одночасного ведення фінансового, податкового і управлінського обліку, одержання балансу, формування й аналізу фінансового результату. Завдяки наявності таких звітів, як оборотно-сальдова відомість, кошти, доходи й витрати, прикладне рішення дозволяє формувати фінансову звітність за довільний період часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К. Л. Вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення доходів підприємств торгівлі / К. Л. Багрій // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2015. - Вип. 1. - С. 152-158.
2. Балан А. А. Уточнення змісту облікової політики ремонтних підприємств з питань обліку їх доходів / А. А. Балан, В. В. Тітаренко // Праці Одеського політехнічного університету. - 2015. - Вип. 1. - С. 196-201.
3. Брик Г. Витрати, доходи і фінансові результати як об'єкти облікової політики підприємства / Г. Брик, Н. Ціцька, Т. Поверляк // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2018. - № 25. - С. 70-74.
4. Бурова Т. А. Практикум з податкового обліку і контролю : навч. посіб. / Т. А. Бурова ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухолинського. - Миколаїв : Швець В. М. [вид.], 2018. - 175 с.
5. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студентів екон. спец. ВНЗ першого (бакалавр.) рівня / А. П. Макаренко [та ін.] ; Запоріж. держ. інж. акад. - Запоїжжя : ЗДІА, 2018. - 547 с.
6. Бухгалтерський облік для економістів АПК. Ч. 3: Бухгалтерський облік власного капіталу і зобов'язань, доходів і фінансових результатів підприємства. - 2013. - 312 с.
7. Бучавая Р. Ю. Облік виробничих витрат на хлібопекарських підприємствах України / Р. Ю. Бучавая // Зернові продукти і комбікорми. - 2015. - № 2. - С. 43-47.
8. Витрати П(С)БО № 16, наказ Мінфіну України від 31.12.1999 року № 318 - URL: <https://fin.at.ua/index/0-59>.
9. Воронко Р. М. Врахування при побудові обліку і контролю запасів специфіки діяльності підприємств хлібопекарської галузі / Р. М. Воронко, М. А. Коструба // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. - 2018. - Вип. 55. - С. 89-94.

10. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / [О. І. Малишкін та ін. ; за наук. ред. О. І. Малишкіна] ; Держ. ун-т інфраструктури та технологій, Ф-т упр. і технологій, Каф. обліку і оподаткування. - Київ : АртЕк : ДУІТ, 2018. - 417 с.
11. Гонтаренко Т. О. Розкриття інформації з обліку доходів в умовах трансформації звітності згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності / Т. О. Гонтаренко // Научный вестник Донбасской государственной машиностроительной академии. - 2016. - № 1. - С. 158-163.
12. Господарський кодекс України, затверджений постановою ВРУ від 16.01.03 №436-IV - URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
13. Грінько А. П. Теоретичні та обліково-економічні аспекти формування інформації про витрати, доходи та фінансові результати на підприємствах ресторанного господарства : монографія / А. П. Грінько, О. О. Кваша ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2016. - 289 с.
14. Гуріна Н. В. Формування облікової політики підприємства щодо витрат і доходів / Н. В. Гуріна // Бізнес Інформ. - 2015. - № 8. - С. 194-199.
15. Дебіторська заборгованість П(С)БО №10, наказ Мінфіну України від 27.04.2000 року № 92 - URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-10>
16. Дохід П(С)БО № 15, наказ Мінфіну України від 29.11.1999 року № 290 - URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-15-dohid>
17. Євдошак В. І. Відображення інформації про доходи в облікових регістрах та звітності / В. І. Євдошак, Ю. А. Маначинська // Економічний аналіз. - 2016. - Т. 24(2). - С. 147-154.

18. Запаси П(С)БО №9, наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 року № 181 - URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-9-zapasi>.
19. Засадний Б. А. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю діяльності підприємств в умовах застосування МСФЗ : монографія / Б. А. Засадний ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т. - Київ : Кондор, 2018. - 302 с.
20. Ілляшенко К. В. Методологія обліку доходів і витрат інформаційної діяльності / К. В. Ілляшенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2016. - № 4(1). - С. 9-12.
21. Інструкція по використанню плану рахунків із обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Наказ МФУ від 30.11.99р. № 291
22. Клименко С. О. Історичні аспекти розвитку облікового забезпечення доходів підприємства / С. О. Клименко // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2015. - Вип. 161. - С. 182-187.
23. Кондіус І. С. Тенденції розвитку хлібопекарської галузі в Україні / І. С. Кондіус, Ю. Л. Радчук // Економічний форум. - 2019. - № 2. - С. 47-56.
24. Конституція України, затверджена постановою ВРУ від 28.07.1996 р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
25. Кугай І. В. Становлення та важливість поняття обліку доходів і видатків як складової загальнодержавного управління / І. В. Кугай // Причорноморські економічні студії. - 2017. - Вип. 22. - С. 200-204.
26. Кузь В. І. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / В. І. Кузь ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2019. - 223 с.

27. Кулинич М. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / М. Б. Кулинич, А. Т. Сафарова ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : Вежа-Друк, 2017. - 435 с.
28. Лищенко О. Г. Гармонізація обліку доходів за національними та міжнародними стандартами / О. Г. Лищенко, І. М. Самарська // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2017. - № 4-5. - С. 48-52.
29. Малюк С. О. Теоретичні та методологічні аспекти стратегічного планування асортименту хлібопекарських підприємств : монографія / Малюк Світлана Олександрівна. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. - 268 с.
30. Мардус Н. Ю. Особливості обліку доходів і витрат підприємства: проблеми та шляхи вдосконалення / Н. Ю. Мардус, Х. П. Єлізарова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2015. - Т. 20, Вип. 4. - С. 251-255.
31. Маслій Н. Д. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец. ВНЗ / Наталія Дмитрівна Маслій ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : Астропринт, 2017. - 270 с.
32. Михайленко О. В. Управління ефективністю діяльності підприємств хлібопекарської галузі / О. В. Михайленко, І. С. Щербатюк // Бізнес-навігатор. - 2018. - Вип. 3-2. - С. 146-150.
33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року №73, зі змінами та доповненнями - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
34. Овсак О. П. Діагностика ефективності збутової діяльності підприємств хлібопекарської галузі України / О. П. Овсак // Економіка. Фінанси. Право. - 2017. - № 12(1). - С. 11-15.

- 35.Оренда П(С)БО №14, наказ Мінфіну України від 28.07.2000 року № 181 -
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0487-00>
- 36.Осадча Г. Г. Облік доходів у системі управління підприємством / Г. Г. Осадча, М. В. Пушкарьова // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 6. - С. 71-75.
- 37.Павелко О. В. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку та контролю : монографія / О. В. Павелко ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2012. - 235 с.
- 38.Панчук І. П. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку при формуванні звітної інформації про доходи та витрати фінансової діяльності підприємств / І. П. Панчук // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 3. - С. 373-378.
- 39.Петрик О. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління доходами торговельних підприємств / О. А. Петрик, І. О. Мариніч // Економіка. Фінанси. Право. - 2015. - № 8(2). - С. 25-28.
- 40.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Наказ МФУ від 30.11.99 р.
- 41.Податковий кодекс України: Постанова ВР від 03 грудня 2010 року № 2755-IV - URL: <http://sfs.gov.ua/nk/>
- 42.Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, затверджено наказом Мінфіну України №88 від 24.03.95р.
- 43.Потриваєва Н. В. Нормативно-правові особливості облікового забезпечення витрат та доходів діяльності підприємств / Н. В. Потриваєва, Т. О. Кореновська // Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2016. - Вип. 1. - С. 9-18.

44. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 16.07.99 №996 (із змінами та доповненнями)
45. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики : монографія / Н. В. Прохар, Ю. О. Ночовна ; Вищ. навч. закл. Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). - Полтава : ПУЕТ, 2012. - 260 с.
46. Розвиток бухгалтерського обліку на основі новітніх ІТ-технологій : колект. монографія / [В. М. Жук та ін. ; за ред. В. М. Жука, Ю. С. Бездушної] ; Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки". - Київ : ННЦ "ІАЕ", 2017. - 449 с.
47. Сичевський М. П. Хлібопекарська галузь України: тенденції та проблеми її розвитку / М. П. Сичевський, О. М. Васильченко, О. В. Коваленко // Економіка АПК. - 2018. - № 5. - С. 14-23.
48. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. "Економіка" / Н. Є. Скоробогатова ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського : Політехніка, 2017. - 247 с.
49. Соколова Н. Ю. Аналіз проблем хлібопекарської галузі, стан ринку та актуальні шляхи розширення асортименту / Н. Ю. Соколова, О. М. Котузаки, Л. Г. Пожиткова // Зернові продукти і комбікорми. - 2018. - Т. 18, № 3. - С. 20-24.
50. Стеців І. І. Фінансовий (бухгалтерський) облік : навч. посіб. / Стеців І. І., Стеців І. С. ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т підприємництва та перспект. технологій. - Львів : СПОЛОМ, 2018. - 224 с.
51. Травін В. В. Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат у системі бухгалтерського обліку / В. В. Травін, Т. Камінська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 56-59.

52. Усе про облік доходів і витрат : класифікація доходів і витрат; порядок визначення та відображення доходів і витрат у бухгалтер. обліку; правила податк. обліку витрат на основ. засоби, штрафи, роялті, відсотки та ін. : практ. керівництво. - Дніпро : Баланс-Клуб, 2018. - 126, [2] с.
53. Фоміна О. В. Управлінський облік доходів підприємств торгівлі: процесний підхід / О. В. Фоміна // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 3. - С. 32-38
54. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-VI - URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
55. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 року №39 - URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/25.htm>
56. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік./ Навчальний посібник – К.: Кондор, 2009. – 503 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Виробництво та споживання хлібобулочних виробів в Україні

Показник ємності ринку	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 до 2010, %
Кількість наявного населення, млн. осіб	45,87	45,63	45,55	45,49	43,00	42,84	42,67	42,44	92,4
<i>Вироби хлібобулочні</i>									
за середньозваженою нормою споживання*, тис. т	4330,1	4307,5	4299,9	4294,3	4059,2	4044,1	4028,0	4002	92,4
за виробництвом промислової продукції*, тис. т	1808	1763	1686	1561	1356,7	1231	1160	1050	58,1
за обсягами реалізації продукції промисловими підприємствами*, млн грн	9636	11183	12007	12038	9611	13177	14917	17098	177,4
<i>Обсяг ринку, що не обліковується статистичною звітністю, %</i>									
відносно середньозваженої норми споживання хлібобулочних виробів, %	58,2	59,1	58,0	58,9	66,6	69,6	71,2	73,8	-

Джерело: розроблено автором

Додаток Б

**Тлумачення економічної сутності категорії доходу представниками
різних економічних шкіл і течій**

Назва наукової школи та представники	Визначення доходу
1	2
Економічна теорія меркантилізму (У. Стаффорд, Т. Мен, С. Фортрей, Г. Скаруффі, Ж. Боден, А. Монкретьєн, Ф. Прокопович)	Представники меркантилізму вважали джерелом доходу країни зовнішню торгівлю, а оскільки матеріал для експорту постачаються ремеслами, то процвітання ремесла є умовою багатства країни. Так, обґрунтовуючи значення промислового виробництва, Томас Мен висловлював думку про те, що виробництво готових виробів приносить більше доходу, ніж видобуток тієї або іншої сировини.
Економічна теорія фізіократів (Ф. Кене, А.-Р.-Ж. Тюрго, П.С. Дюпон де Немур, В.Р. Мірабо)	Основоположник цієї економічної школи Франсуа Кене у теорії вартості фізіократів бачив джерело доходу в дії матеріальних чинників природи – землі й води. Продуктивною вважалася праця селян, що створювала чистий продукт.
Класична економічна теорія (У. Петті, А. Сміт, Ж.Б. Сей, Дж. Міль, Д. Рікардо)	Джерело вигоди виявлялося не тільки на стадії виробництва продукції у формі скорочення витрат, а й у процесі обміну товарами у формі збільшення обсягу продажів. Звідси випливало, що будь-яка суспільно корисна праця могла сприяти зростанню доходу.
	Адам Сміт висловлював такі думки щодо джерел доходів: "Заробітна плата, прибуток і земельна рента є трьома первісними джерелами будь-якого доходу, так само як і будь-якої мінової вартості. Усякий інший дохід в остаточному підсумку одержують з одного або іншого із цих джерел".
Маржиналістська економічна теорія (Е. Бем-Баверк, Л. Вальрас, У. Джевонс, В. Парето, І. Фішер, Дж. Хікс)	Ця економічна теорія досліджувала проблему формування доходу не з боку пропозиції, через витрати, як це робила класична школа, а з боку попиту, через ставлення людини до речі, що виявляється у сфері особистого споживання й обміну. Вихідним було положення про те, що на дохід впливають не тільки особисті інтереси виробника, а й інтереси споживачів товарів і послуг.
Неокласична маржиналістська теорія (М. Блауг)	Основний акцент економіст Марк Блауг робить на теорії доходів з позиції макроекономіки, розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, не визнаючи теорію зарплати, прибутку, ренти й відсотка основою цього питання.
Кейнсіанська економічна теорія (Дж. М. Кейнс)	Кейнсіанська концепція розглядала як додаткове джерело доходу мотиви поведінки індивідів: "виникнення й рух доходу... можуть бути пов'язані з поведінкою людей". Джон Мейнард Кейнс стверджував, що економічна система має потребу в державному регулюванні.
Неокласична економічна теорія (Дж. Кларк, А. Пігу, Ф. Хайек, Г. Хаберлер)	Джон Бейтс Кларк дав пояснення створенню доходів. Вчений-неокласик сформулював закон природного порядку: "Кожному фактору – певна частка в продукті й кожному – відповідна винагорода – ось природний закон розподілу". Висновок Джона Кларка, що стосується розподілу створеної вартості, полягав у тому, що дохід кожного фактора пропорційний кількості й вартості його граничного продукту.

Закінчення Дод. Б

1	2
М.І. Туган-Барановський	Український вчений Михайло Туган-Барановський, на основі теорії Джона Кларка, розробив соціальну теорію розподілу, де вказав на два чинники, від яких залежить заробітна плата: економічний та соціальний. Економічний чинник – це зростання продуктивності суспільної праці, соціальний – соціальна дієвість робочого класу. Тими самими чинниками, що формують заробітну плату, Михайло Туган-Барановський визначає й абсолютну величину прибутку, водночас протиставляючи заробітну плату і прибуток, як трудові та нетрудові доходи. Дохід, що заснований на експлуатації робітника капіталістом, – це прибуток, а нетрудовий дохід, який впливає з використання корисних властивостей землі – це рента. Зростання національного доходу відбувається завдяки підвищенню продуктивності суспільної праці, її можна збільшити за рахунок науково-технічного прогресу.
Марксистська економічна теорія (К. Маркс, Е. Бернштейн, Р. Гільфердінг, К. Каутський, В. Ленін)	Марксистський підхід до формування доходів ґрунтується на теорії трудової доданої вартості. Відповідно до теорії Карла Маркса, джерелом доходу є праця. У створенні нової вартості бере участь тільки один фактор – робітник, власник робочої сили. Інші види доходів є лише результатом неоплаченої праці робітників. Справедливість розподілу доходів, за Карлом Марксом, полягає у тому, що доходи учасників трудової діяльності формуються відповідно до суспільно необхідних витрат праці на виробництво товарів. Вимірювання частки кожного працівника здійснюється працею, що забезпечує рівність у розподілі трудових доходів.
Неоінституціональна економічна теорія (Р. Коуз, Д. Норт, О. Вільямсон)	Питання формування доходу розглядається через призму поняття прав власності. Під системою прав власності в неоінституціоналізмі розуміється безліч норм, що регулюють доступ до рідкісних ресурсів. Ці норми можуть санкціонуватися не тільки державою, а й суспільством – у вигляді звичаїв, моральних установок, релігійних заповідей, і охоплювати як фізичні об'єкти, так і об'єкти безтілесні (результати інтелектуальної діяльності). Права власності регулюють доступ до ресурсів, право на використання ресурсу, право на одержання від нього доходу, право на передачу всіх повноважень. Чим ширший набір повноважень, закріплених за ресурсом, тим вища його цінність.

Джерело: розроблено автором

Додаток В

**Тлумачення економічної сутності категорії "дохід"
у сучасній науковій літературі**

Науковці	Визначення доходу
1	2
Бутинець Ф.Ф.	Як економічна категорія дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг
Вознюк Г., Загороднюк А.	Дохід: 1) різниця між виторгом з реалізації продукції, робіт та послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції. До матеріальних витрат у визначенні доходу зараховують вартість використаних у процесі виробництва матеріалів, виробів, конструкцій, палива та енергії, а також амортизаційних відрахувань, кошти на соціальне страхування та ін. виплати. Доходи підприємства відрізняються від прибутку на суму заробітної плати працівників: дохід дорівнює сумі прибутку і заробітної плати працівників; 2) грошові або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності (виторг)
Грузінов В.П.	Дохід підприємства складається з виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів (зайвих) й іншого майна підприємства, а також з доходів від позареалізаційних операцій
Продіус Ю.І.	Дохід – це виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) за вирахуванням матеріальних витрат. Він є грошовою формою чистої продукції підприємства, тобто охоплює оплату праці та прибуток
Волков О.	Дохід підприємства – це приріст суми грошей над їх витратами на спожиті в процесі виробництва засоби, який отримує підприємство від реалізації новоствореної вартості
Сідун В.А., Пономарьов Ю.В.	Дохід підприємства – це виторг з реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збирання
Блонська В.І.	Дохід підприємства – це надходження, одержані внаслідок його господарської діяльності за певний період часу у вигляді конкретних економічних вигод, отриманих внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Соколов О.	Поняття приватногосподарського доходу обов'язково передбачає певну затрату, необхідну для його одержання, дохід завжди є винагородою або платою за певну господарську діяльність або надану послугу. Під приватногосподарським доходом потрібно розуміти тільки ті надходження, що виникли на основі процесу ціноутворення. Тобто дохід, з податкової точки зору, – це всі надходження, що виникають на основі процесу ціноутворення, за винятком виручки від продажу майна
Шмиголь Н.М.	Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і/або погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання в господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Біла О.Г.	Грошові надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це загальний дохід від основної діяльності підприємства, його внесок у валовий внутрішній продукт країни

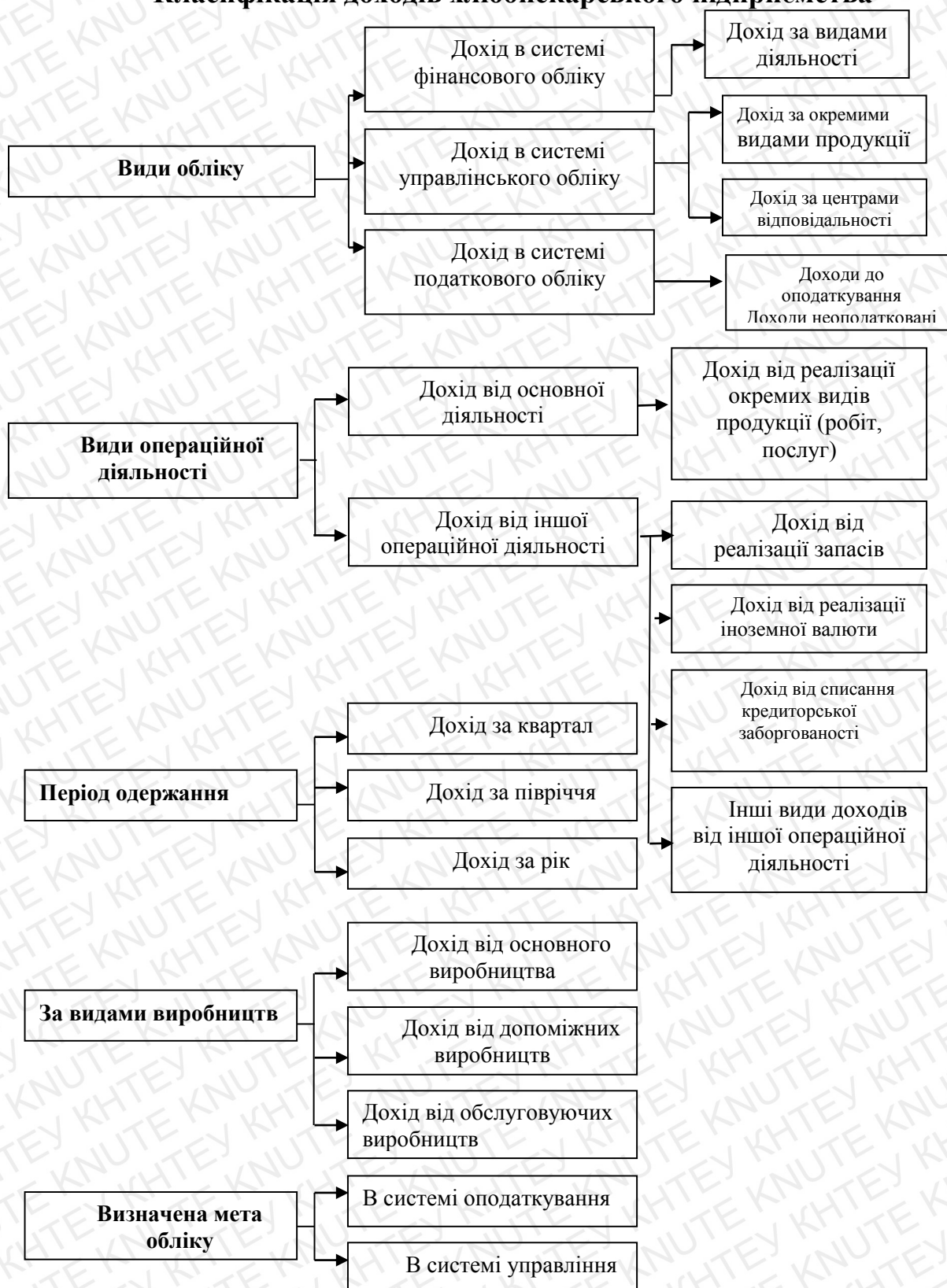
Закінчення Дод. В

1	1
Камінська Т.Г.	Доходами організації визнаються збільшення економічних вигод протягом звітної періоду внаслідок надходження активів і / або підвищення їх вартості, і / або зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників

Джерело: розроблено автором

Додаток Г

Класифікація доходів хлібопекарського підприємства

Джерело: розроблено автором

Додаток Д

Сфера застосування П(С)БО 15 "Дохід"

Види операцій та подій	Зміст операцій та подій	Примітки
Стандарт поширюється на дохід, який виникає в результаті таких операційних подій		
1	2	3
Реалізація товарів	Передання підприємством покупцеві суттєвих ризиків і вигод, пов'язаних з власністю на товари. Компенсація може бути в формі грошей, грошових елементів або іншого майна.	Придбані товари з метою реалізації, придбаних з метою перепродажу, наприклад, товари, придбані роздрібним підприємством, або інше майно, яке утримується для перепродажу
Надання послуг	Виконання підприємством завдання, зазначеного в контракті, протягом узгодженого періоду часу. Послуги можуть надаватись впродовж одного або кількох періодів	Дохід, який виникає в результаті контрактів з надання послуг, безпосередньо пов'язаних з будівельними контрактами (наприклад, контракти на послуги менеджерів проекту та архітекторів), має трактуватись згідно із вимогами до будівельних контрактів, відповідно до П(С)БО 18 „Будівельні контракти”.
Використання активів підприємства іншими сторонами, що зумовлює виникнення доходу у вигляді: відсотків, роялті, дивідендів	Плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, заборгованих підприємству. Платежі за використання нематеріальних активів підприємства, наприклад, патентів, торгових марок, авторського права та комп'ютерних програм тощо. Частина чистого прибутку, розподілена між учасниками відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства	Дохід, який виникає від дивідендів, пов'язаних з інвестиціями, що обліковуються за методом участі в капіталі, має трактуватись згідно із П(С)БО 12 „Фінансові інвестиції”
Стандарт не поширюється на дохід, який виникає від таких операцій		
Договори оренди	Оренда – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого із орендодавцем строку	Дохід від орендних операцій має трактуватись за П(С)БО 14 „Оренда”
Дивіденди, які належать за результатами фінансових інвестицій та обліковується методом участі в капіталі	Метод участі у капіталі – метод обліку інвестицій, за яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшуються або зменшуються на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування	Дохід від таких інвестицій має трактування за П(С)БО 12 „Фінансові інвестиції”

Джерело: розроблено автором

Додаток Ж

Види доходів відповідно до П(С)БО 15 "Дохід" та ПКУ

Види доходів за П(С)БО 15 "Дохід"	Види доходів за Податковим кодексом України
Дохід виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Дохід від операційної діяльності
Інші операційні доходи	Інші доходи
Фінансові доходи	
Інші доходи	
Надзвичайні доходи	

Джерело: розроблено автором

Додаток 3

Характеристика рахунків класу 7 "Доходи і результати діяльності", які використовуються в ТОВ «Перший столичний хлібозавод»

Назва рахунку	Призначення	Оборот за дебетом рахунку	Оборот за кредитом рахунку
70 «Доходи від реалізації»			
701 «Дохід від реалізації готової продукції»	підприємства промисловості та інші організації узагальнюють інформацію про доходи від реалізації готової продукції	належна сума непрямих податків та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати»	збільшення (одержання) доходу від реалізації готової продукції
704 «Вирахування з доходу»	узагальнюється сума вирахувань з доходу підприємства	відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими договорами; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість поверненої продукції	списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати»
71 «Інший операційний дохід»			
711 "Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти"	узагальнюється інформація про доходи від купівлі-продажу іноземної валюти, зокрема додатна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю	належна сума непрямих податків та списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати"	відображається збільшення (одержання) доходу
714 "Дохід від операційної курсової різниці"	узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства - пов'язаними з операційною діяльністю підприємства	списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати"	відображається збільшення (одержання) доходу
73 "Інші фінансові доходи"			
732 "Відсотки одержані"	узагальнюється інформація про відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами	списання кредитового обороту на рахунок 79 "Фінансові результати"	відображається визнана сума доходу
74 "Інші доходи"			
741 "Дохід від реалізації фінансових інвестицій"	узагальнюється інформація про доходи від реалізації фінансових інвестицій	належна сума непрямих податків та списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати"	відображається збільшення (одержання) доходу

Джерело: розроблено автором

Додаток К

**Кореспонденція рахунків з обліку реалізації продукції вітчизняним
покупцям на ТОВ «Перший столичний хлібозавод»**

№ пор	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
		Дт	Кт	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6	7
Отримання доходу від реалізації продукції при оплаті після отримання продукції						
1.	Відвантажено продукцію ТОВ "Верес"	361	701	361	701	11821,43
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	701	641	701	641	1970,24
3.	Отримана на поточний рахунок оплата за відвантаженою продукцію від ТОВ "Верес"	311	361	311	361	11821,43
4.	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26	901	26	8045,14
5.	Списано чистий дохід від реалізації на фінансовий результат	701	791	701	791	9851,19
6.	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	901	791	901	8045,14
Отримання доходу від реалізації продукції при передоплаті						
7.	Поступила на поточний рахунок передоплата за продукцію від ТОВ "Верес"	311	681	311	681	11821,43
8.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	643	641	1970,24
9.	Відвантажено продукцію покупцеві	361	701	361	701	11821,43
10.	Відображено суму ПДВ, яка вже була включена в податкові зобов'язання	701	643	701	643	1970,24
11.	Зараховано суму одержаного авансу в рахунок оплати за відвантаженою продукцію	681	361	681	361	11821,43
12.	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26	901	26	8045,14

Закінчення Дод. К

1	2	3	4	5	6	7
13.	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	701	791	701	791	9851,19
14.	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	901	791	901	8045,14
Відображення в обліку повернення продукції						
15.	Відображено повернення продукції від ПП "Сигнал"	704	361	704	361	788,10
16.	Скоригований раніше нарахований ПДВ	704	641	704	641	131,35
17.	Відображено собівартість поверненої продукції	26	901	26	901	558,23
18.	Списано вартість поверненої продукції на зменшення фінансового результату	791	704	791	704	788,10

Джерело: розроблено автором

Додаток Л

Кореспонденція рахунків з обліку експортних операцій та операцій від продажу іноземної валюти

№ пор	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		Сума
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7
1	На валютний рахунок підприємства зараховано аванс в іноземній валюті: 10 000 дол. x 27,85 = 278500 грн.	312	681	312	681	10000 \$ 278500 грн
2	Відображено продаж валюти 10000 дол. США x 27,89 = 278900 грн.	334	312	334	312	10000 \$ 278900 грн
3	Відображено курсову різницю на дату фактичного продажу валюти: (27,89 - 27,85) x 10000 дол. США = 400 грн.	334	714	334	714	400 грн
4	Списано собівартість реалізовано валюти: 10000 дол. США x 27,89 = 278900 грн.	942	334	942	334	10000 \$ 278900 грн
5	Відображено дохід від реалізації валюти та зарахування гривні на поточний рахунок підприємства: 27,95 (курс МВР) x 10000 дол. США = 279500 грн.	311	711	311	711	279500 грн
6	Оплата та списання на витрати суми комісійних банку	377 901	311 377	377 901	311 377	20 грн
7	Списано на фінансові результати дохід від реалізації валюти	711	791	711	791	279500 грн
8	Списано на фінансові результати	791	942	791	942	278900 грн 20 грн
9	Списано на фінансові результати дохід від курсових різниць	714	791	714	791	400 грн
10	Відвантажено (експортовано) продукцію іноземному покупцю у рахунок отриманого авансу та відображено дохід від реалізації продукції: 10000 \$ x 24,85 (курс НБУ на дату отримання авансу) = 248 500 грн.	362	701	362	701	10000 \$ 248500 грн
11	Здійснено зарахування заборгованостей	681	362	681	362	10000 \$ 248500 грн
12	Списано собівартість реалізованої продукції	901	26	901	26	42145

Джерело: розроблено автором

Додаток М

Основна кореспонденція рахунків з обліку інших операційних доходів

№ пор	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
		Дт	Кт	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6	7
1.	Визнано доходи від реалізації інших оборотних активів	377	712	-	-	-
2.	Визнання боржником пені при невиконанні умов договору	361	715	-	-	-
3.	Відображення суми відшкодування нестачі, якщо виявлено винуватця	375	716	375	716	280
4.	Списання кредиторської заборгованості, якщо закінчився термін позовної давності	631	717	631	717	1023
5.	Визнано дохід в сумі надлишків продукції, виявлених при інвентаризації	26	719	-	-	-
6.	Відображено інші операційні доходи у складі фінансових результатів	71	791	71	791	1375

Джерело: розроблено автором

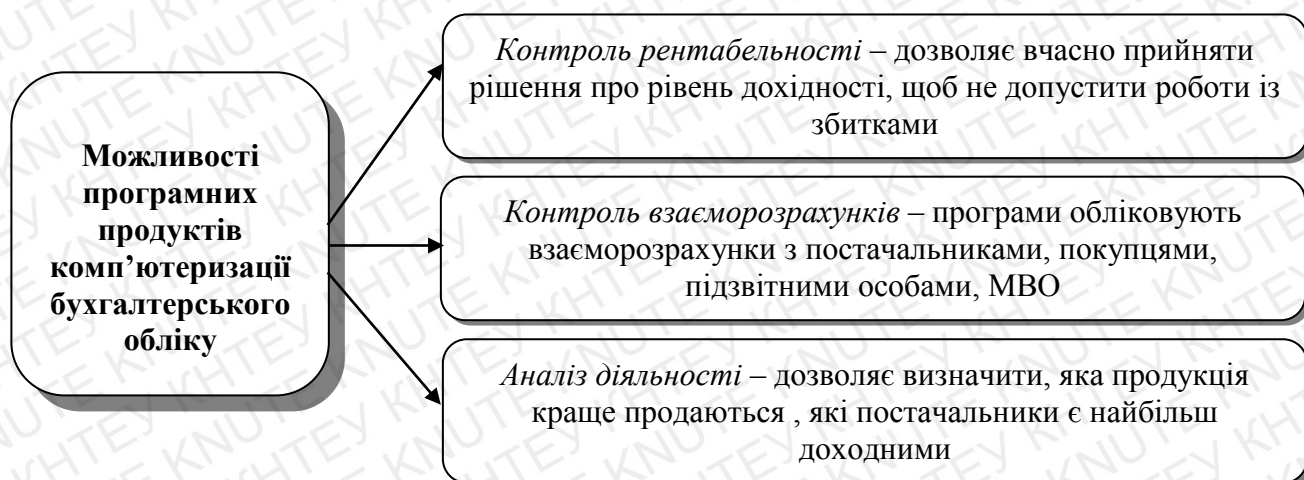
Додаток Н

Схема рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності» згідно визначених пропозицій

Відповідно до Плану рахунків	Відповідно до пропозицій
70 «Доходи від реалізації»	70 «Доходи від реалізації»
71 «Інший операційний дохід»	71 «Інший операційний дохід»
72 «Дохід від участі в капіталі»	72 «Дохід від участі в капіталі»
73 «Інші фінансові доходи»	73 «Доходи від фінансових операцій»
74 «Інші доходи»	74 «Доходи від інших видів діяльності»
75 «Надзвичайні доходи»	75 «Доходи від надзвичайних подій»
76 «Страхові платежі»	76 «Страхові платежі»
79 «Фінансові результати»	79 «Фінансові результати»
791 «Результат основної діяльності»	791 «Результат операційної діяльності»
792 «Результат фінансових операцій»	792 «Результат фінансових операцій»
793 «Результат іншої звичайної діяльності»	793 «Результат іншої звичайної діяльності»
794 «Результат надзвичайних подій»	794 «Результат надзвичайних подій»

Джерело: розроблено автором

Можливості програмних продуктів автоматизації бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено автором

Додаток Р

Технологія побудови обліку в програмі “1С: Бухгалтерія”

Джерело: розроблено автором

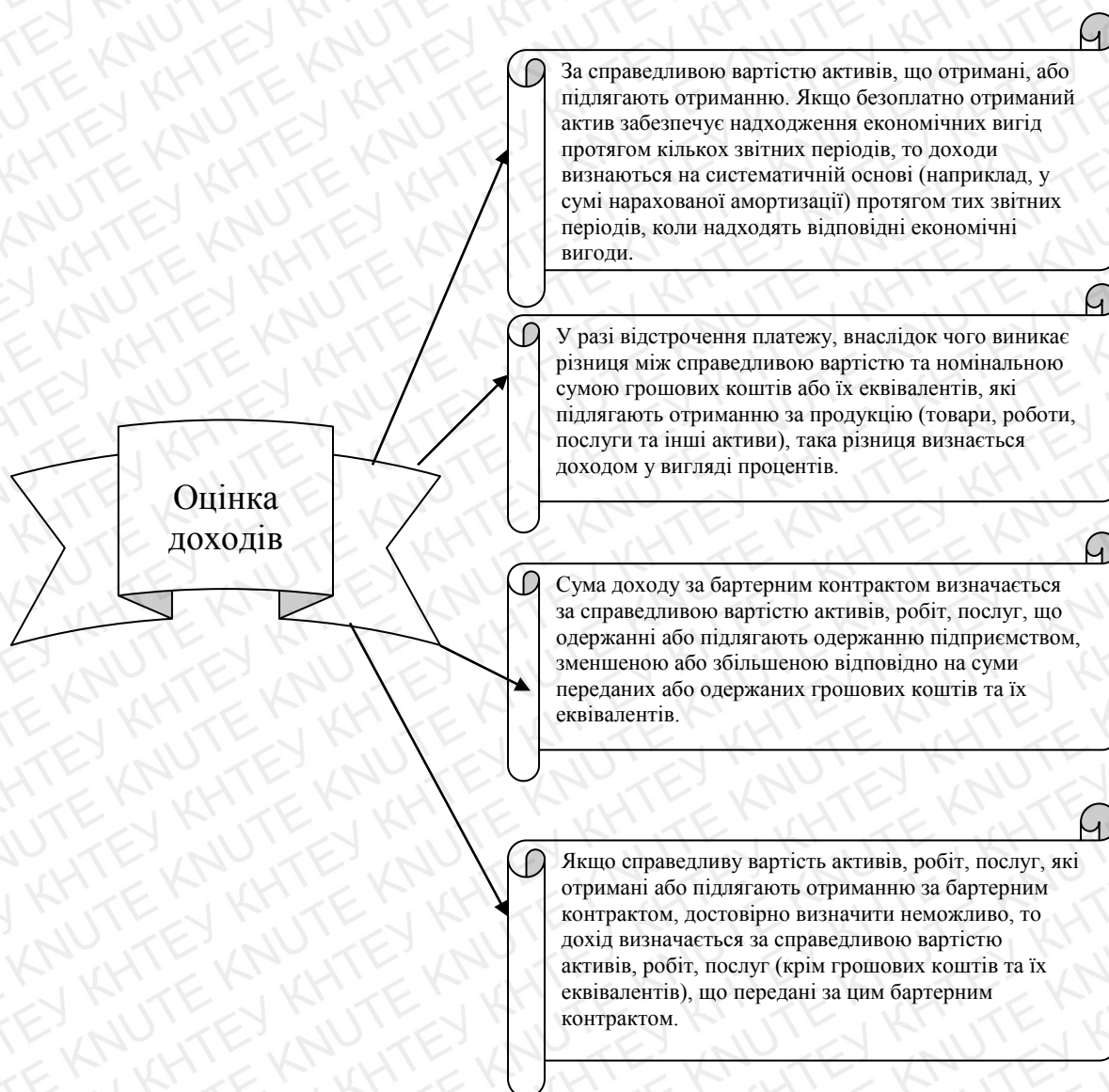
Додаток С

**Основні показники діяльності хлібопекарських підприємств України за
2014 – 2018 рр.**

№ з/п	Показник	2014	2015	2016	2017	2018	2018 до 2014, %	2018 до 2017, %
1	Обсяги виробництва (вироби хлібобулочні), тис. т	1978	1828	1808	1763	1679	84,9	95,2
2	Виробництво на одну особу (виробів хлібобулочних), кг	42,8	39,7	39,4	38,6	36,8	86,0	95,3
3	Споживання на одну особу (хлібних продуктів), кг	115,4	111,7	111,3	110,4	109,4	94,8	99,1
4	Індекси цін виробників (хліб та хлібобулочні вироби), % від попереднього року	131,7	115,2	108,2	113,5	105,2	x	x
5	Індекси споживчих цін (хліб), % від попереднього року	130,3	113,9	110,2	113,9	105,2	x	x

Джерело: розроблено автором

Оцінка доходів

Джерело: розроблено автором

Додаток У

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
	2017	
	1	1
Підприємство <u>Товариство з обмеженою відповідальність «Перший Столичний Хлібозавод»</u>	за	31484879
Територія <u>Київська</u>	СДРПОУ за	3221886001
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальність</u>	КОАТУУ за	240
Вид економічної діяльності <u>Виробництва хліба та хлібобулочних виробів</u>	КОПФГ за	10.71
	КВЕД	

Середня кількість працівників¹ **628**

Адреса, телефон вулиця Ворошилова,буд.85,с.Нові Петрівці,ВИШГОРОДСЬКИЙ РАЙОН, Київська обл., 07354

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017р.**

Форма № 1	Код за ДКУД	180100 1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	78	69
первісна вартість	1001	83	83
накопичена амортизація	1002	5	14
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 164	43 043
Основні засоби	1010	56 718	118 998
первісна вартість	1011	95 870	173 325
знос	1012	39 152	54 327
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	58 960	162 110
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16 215	17 759
Виробничі запаси	1101	10 423	16 688
Готова продукція	1103	402	492

Продовження Додатку У

Товари	1104	5 390	579
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	28 739	32 157
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	12 278	7 678
з бюджетом	1135	877	2 453
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	361
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14 751	7 981
Гроші та їх еквіваленти	1165	491	2 325
Готівка	1166	87	361
Витрати майбутніх періодів	1170	330	731
Інші оборотні активи	1190	2 890	5 910
Усього за розділом II	1195	76 571	82 693
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	135 531	186 360
Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал		10 012	10 012
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(7 744)	(6 104)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2 268	3 908
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	55 437	98 598
Інші довгострокові зобов'язання	1515	5 332	2 917
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	60 769	101 515
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	15 028	2 500
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 217	1 173
товари, роботи, послуги	1615	27 896	27 657
розрахунками з бюджетом	1620	1 717	3 401
у тому числі з податку на прибуток	1621	30	-
розрахунками зі страхування	1625	816	1 112
розрахунками з оплати праці	1630	2 995	3 747
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	7 393	20 727
Поточні забезпечення	1665	4	755
Інші поточні зобов'язання	1690	15 428	19 865
Усього за розділом III	1695	72 494	80 937
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	135 531	186 360

Керівник
Головний бухгалтер

Макаренко Тарас Олександрович
Сарнавська Олена Миколаївна

Продовження Додатку У

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Перший Столичний Хлібозавод»

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ		
2017	01	01
31484879		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік**

Форма № 2

Код за
ДКУД

1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	387 294	298 872
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(253 487)	(180 118)
Валовий: прибуток	2090	133 807	118 754
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	24 433	7 881
Адміністративні витрати	2130	(12 662)	(10 308)
Витрати на збут	2150	(94 434)	(60 213)
Інші операційні витрати	2180	(25 563)	(31 273)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	25 581	24 841
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	12
Інші доходи	2240	8	3
Фінансові витрати	2250	(27 135)	(19 596)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(11)	(52)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	5 208

Продовження Додатку У

збиток	2295	(1 557)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(229)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	4 979
збиток	2355	(1 557)	(-)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(1 557)	4 979

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	213 737	169 180
Витрати на оплату праці	2505	53 936	37 733
Відрахування на соціальні заходи	2510	12 076	6 249

Продовження Додатку У

Амортизація	2515	16 126	14 298
Інші операційні витрати	2520	56 582	54 452
Разом	2550	352 457	281 912

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Макаренко Тарас Олександрович

Сарнавська Олена Миколаївна

Продовження Додатку У

Товари	1104	579	572
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	32 157	70 105
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7 678	140 449
з бюджетом	1135	2 453	5 252
у тому числі з податку на прибуток	1136	361	361
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 981	12 533
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 325	6 415
Готівка	1166	178	5
Витрати майбутніх періодів	1170	970	5 158
Інші оборотні активи	1190	731	808
Усього за розділом II	1195	77 385	270 463
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	239 495	497 386
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал		10 012	10 012
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	13 513
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(9 301)	(26 028)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	711	(2 503)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	129 100	277 203
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3 558	1 961
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	132 658	279 164
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	5 600	7 600
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	36 533	87 529
розрахунками з бюджетом	1620	1 174	1 311
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	827	1 048
розрахунками з оплати праці	1630	3 091	4 064
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	47 941	1 420
Поточні забезпечення	1665	1 386	1 445
Інші поточні зобов'язання	1690	9 574	44 409
Усього за розділом III	1695	106 126	220 725
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	239 495	497 386

Керівник
Головний бухгалтер

Макаренко Тарас Олександрович
Сарнавська Олена Миколаївна

Продовження Додатку У

Підприємство <u>Товариство з обмеженою відповідальністю «Перший Столичний Хлібозавод»</u>	Дата (рік, місяць, число)		
	2018	01	01
	за ЄДРПОУ 31484879		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	471 562	387 294
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(277 108)	(253 487)
Валовий: прибуток	2090	194 454	133 807
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	30 747	24 433
Адміністративні витрати	2130	(20 019)	(12 662)
Витрати на збут	2150	(136 336)	(94 434)
Інші операційні витрати	2180	(45 729)	(25 563)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	23 117	25 581
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	398	8
Фінансові витрати	2250	(40 242)	(27 135)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(11)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	-

Продовження Додатку У

збиток	2295	(16 727)	(1 557)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(16 727)	(1 557)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(16 727)	(1 557)

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	228 113	213 737
Витрати на оплату праці	2505	82 787	53 936
Відрахування на соціальні заходи	2510	18 787	12 076

Продовження Додатку У

Амортизація	2515	24 814	16 126
Інші операційні витрати	2520	126 715	56 582
Разом	2550	480 647	352 457

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Макаренко Тарас Олександрович

Головний бухгалтер

Сарнавська Олена Миколаївна

Продовження Додатку У

Товари	1104	572	1 326
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	70 105	78 034
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	140 449	139 220
з бюджетом	1135	5 252	362
у тому числі з податку на прибуток	1136	361	361
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 533	17 152
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 415	6 570
Готівка	1166	5	173
Витрати майбутніх періодів	1170	808	496
Інші оборотні активи	1190	14 418	17 026
Усього за розділом II	1195	270 463	290 973
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	497 386	601 939
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал		10 012	10 012
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	13 513	18 483
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(26 028)	(13 705)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(2503)	14 790
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	277 203	130 794
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 961	317
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	279 164	131 111
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	7600	5 040
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	87 529	100 405
розрахунками з бюджетом	1620	1 311	4 831
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1 048	1 354
розрахунками з оплати праці	1630	4 064	5 755
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	1 420	-
Поточні забезпечення	1665	1 445	4 074
Інші поточні зобов'язання	1690	44 409	250 038
Усього за розділом III	1695	220 725	456 038
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	497 386	601 939

Керівник
Головний бухгалтер

Макаренко Тарас Олександрович
Сарнавська Олена Миколаївна

Продовження Додатку У

Підприємство <u>Товариство з обмеженою відповідальністю «Перший Столичний Хлібозавод»</u>	Дата (рік, місяць, число)		
	2019	01	01
	за ЄДРПОУ 31484879		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	556 916	471 562
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(297 917)	(277 108)
Валовий: прибуток	2090	258 999	194 454
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	30 650	30 747
Адміністративні витрати	2130	(31 337)	(20 019)
Витрати на збут	2150	(169 431)	(136 336)
Інші операційні витрати	2180	(29 858)	(45 729)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	59 023	23 117
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	691	398
Фінансові витрати	2250	(47 391)	(40 242)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	12 323	-

Продовження Додатку У

збиток	2295	(-)	(16 727)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	12 323	-
збиток	2355	(-)	(16 727)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(12 323)	(16 727)

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	234 036	228 113
Витрати на оплату праці	2505	104 887	82 787
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 127	18 218

Закінчення Додатку У

Амортизація	2515	23 219	24 814
Інші операційні витрати	2520	105 594	126 715
Разом	2550	490 863	480 647

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Макаренко Тарас Олександрович

Головний бухгалтер

Сарнавська Олена Миколаївна